

પારસમણી. / ૨૬

ભજન સંગ્રહ.

છપાવી પ્રમિદ કરનાર.

જેશીંગભાઈ ભાતીલાલ શાહની કંપની.

૩. સીચીરોડ--અમદાવાદ.

અમદાવાદમાં--ની રત્નસાગર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા.

અમરતલાલ જેશીંગભાઈએ છાપ્યા.

આવૃત્તિ ૧ લી

પ્રત ૨૦૦૦

સવત ૧૯૬૯

સને ૧૯૧૩

કોમત ૦-૮--૦

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશ્ટ્ર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૫૬૨

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પારમહિત લઘુસંગ્રહ

વિષય ૬ - : ૧૨૧

गुजरात विधापीठ
गुजराती ड.पोसाई-संस्कृत

१०/११/४५५२
२

પારસમણી

ભજન સંગ્રહ

*—
ભજન ૧

સંતો અમો વહેવારીઆ, શ્રી રામનામના રે; (ટેક.)
વેપારી આવે છે બધા, ગામ ગામનારે. સંતો ૧
અમારું વસાણુ સંતો, સૌકોને ભાવે; (૨)
અઢારે વરણુ જેને હોરવાને આવે. સંતો ૨
વાખ કરોડે લેના નહી, ને પાર વિનાની પુંછ; (૨)
હોરવું હોયતો હોરીં લેબે, કસ્તુરીછે સોંધી. સંતો ૩
આવરો ને ખાતાવધમાં, લક્ષ્મીવરનું નામ; (૨)
ચીઠીમાં ચત્રભુજ લખીયા, નરસિંહાનું કામ. સંતો ૪

ભજન ૨

જેને ઘેર હરીજન હરિજશ માય,
તે તો નિત્ય ગંગામાં નાય; (૨)
અડસઠ તીરથ ગુરૂને આંગણે, (૨)

દુર ગયે શું થાય.

જેને૦ ૧

ધ્રુવ નાદ્યા પ્રહલાદ નાદ્યા,
હોતે નાદ્યા હનુમાન; (૨)

પ્રીત કરી પરીક્ષત નાદ્યા, (૨)
જોગી શુકદેવ ગાય.

જેને૦ ૨

સહુ સંત મળી ધારણુ બાંધ્યું,
જ્ઞાન ગંગા તોલાય; (૨)

જપ તપ તીરથ જોડે મળ્યા, (૨)
તેમાં સર્વ સાધન મળી જાય.

જેને૦ ૩

ભલે મળ્યા મહેતા નરસિંહના સ્વામી.
હોતે હરીના ગુણ ગાય;

જ્ઞાન ગંગાનો મહિમા મોટો,
મુખે કહ્યો નવ જાય. (૨)

જેને૦ ૪

ભજન ૩

હરીનો મારગ છે શુરાનો, નહિ કાયરનું કામ જોને;
પ્રથમ પહેલું મસ્તક મુકી, વળતી લેણું નામ જોને.
સુત વિદ્વદ્દ દારા શીશ સમર્પે, તે પામે રસ પીવા જોને;
સિંધુ મધ્યે મોતી લેના, માંહિ પડ્યા મરજીવા જોને.
મરજી આગમે ભરે મુકી, દીલની દુગ્ધા વામે જોને;

તારિ ઉભો જીવે તમાસો, તે કોડી નવ પામે જીને.
 પ્રેમ પંથ પાવકની જવાળા, ભાળી પાછા ભાગે જીને;
 માંહી પડ્યા તે મહાસુખ પામે, દેખનહારા ઠાઝે જીને.
 માથા સાટે મોંધી વસ્તુ, સાંપડવી નહીં સ્હેલ જીને;
 મહા પદ પામ્યા તે મરજીવા, મુકી મનનો મેલ જીને.
 રામ અમલમાં રાતા માતા, પુરા પ્રેમી પરખે જીને;
 પ્રીતમના સ્વામીની લીલા, તે રજની દિન દેખે જીને;

ભજન ૪

હરિને ભજતાં હજી કોઈની લાજ, જતાં નથી જાણીરે;
 જેની સુરતી સામળીયા સાથ, વદે વેદ વાણીરે (ટેક)
 વહાલે ઉગાર્યો પ્રહલાહ, હિરણ્યકશ્યપ માર્યોરે, (૨)
 વિશ્વપણુને આપ્યું રાજ્ય, રાવણુને સંહાર્યોરે. હ૦
 વહાલે નરસિંહમહેતાનો હાર, હાથોહાથ આપ્યોરે, (૨)
 ધરૂવને આપ્યું અવિચળ રાજ, પોતાનો કરી આપ્યોરે;
 વહાલે મીરાં તે બાઈનાં ઝેર, હળાહળ પીધાંરે, (૨)
 પાંચાળીનાં પુર્યાં ચીર, પાંડવ કામ કીધાંરે. હ૦
 આવો હરિ ભજવાનો લહાવો, ભજન કોઈ કરશે રૂઝરે.
 કરે એડી કહે પ્રેમજાસ, ભક્તોના કુખ હરશેરે. હ૦

ભજન ૫

તારા મનમાં જાણે છે મરણું નથી રે,
 એવો નિશ્ચય કર્યો નીરધાર.
 તેમાં ભુલી ગયો ભગવાનને રે. ટેક.
 ધન દોલત નારી ને ધણા દીકરા રે. (૨)
 ખેતીવાડી ઘોડીને દરબાર. તેમાંં ૧
 મેડી મંદીર ઝરૂખાને માળિયા રે, (૨)
 સુખદાયક સુંદર સેજ. તેમાંં ૨
 ગાદી તકીયાને ગાલ મશુરીયા રે, (૨)
 અતિ આડ કરે છે એજ. તેમાંં ૩
 નીચી ખાંધ કરીને નમતો નથી રે, (૨)
 એવું સાધુ સંગાથે અભિમાન. તેમાંં ૪
 વરમાળી મોહનજી મુરતિ રે, (૨)
 તેની સાથે ન લાગેલ તાન. તેમાંં ૫
 પાપ અનેક જન્મનાં આવી મળ્યાં રે, (૨);
 તારી મતિ મલીન થઈ મંદ. તેમાંં ૬
 દેવાનંદના વહાલાને વીસરી ગયો રે, (૨)
 તારે પડ્યો મળે જેમ ફંદ. તેમાંં ૭

ભજન ૬

તારે માથે નગારાં વાગે ભોતનાં રે,
 નથી એક ઘડીનો નીરધાર;
 તોય જાણ્યા નહીં જગદિશને રે. ટેક.
 મોટા મેલીને રાજ મરી ગયા રે, (ર)
 જોને જાતાં ન લાગી વાર. તોય૦ ૧
 તારું જોખન ગયું જય મારતું રે, (ર)
 માથે કાળા મઠી ગયા કેશ. તોય૦ ૨
 અંતકાળે લેવાને જમ આત્રીયા રે, (ર)
 તેનો લાગી ભયંકર વેશ. તોય૦ ૩
 રોમ કોટિ વાંછુ તણી વેદનારે, (ર)
 દુઃખ પામ્યો તું દૈવના ચોર. તોય૦ ૪
 સગા સ્વારથી મલ્યાં સૌ હુંટવા રે, (ર)
 તેનું જરાયે ન આલે જોર. તોય૦ ૫
 જીભ ટુંકી પડીને તુટી નાડીયો રે, (ર)
 થયું દેહ તજ્યાનું તત્કાળ. તોય. ૬
 દેવાનંદ કહે નન જાણ્યા નાથને, (ર)
 મળ્યો મનુષ્યનો દેહ વિશાળ. તોય૦ ૭

ભજન ૭

સુખ છે તમારા શરણમાં, હો શામળીયાજી,
 એ મારા ગુરુએ કહ્યું કરણમાં, હો શામળીયાજી. (૧૬)
 જપ તપ તીરથ ચારે પદારથ (૨)
 એ મારા ગુરુજના ચરણમાં, હો શામળીયાજી. સુખં
 પ્રેમ કરીને મારે મંદીર પધારો વહાલા, (૨)
 ન જોશો જાત કુળ વરણમાં, હો શામળીયાજી, સુખં
 બાધ મારાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ વહાલા, (૨)
 આડે આવજો માદા મરણમાં, હો શામળીયાજી, સુખં

ભજન ૮

સુખ દુઃખ મનમાં ન આણીયે, ઘટ સાથે રે ઘડીયાં;
 ટાળ્યાં તે કોઈનાં નવ ટળે, રઘુનાથના જડીયાં. સુખ.
 નળરાજ સરીખો નળ નહી, જેની દમયંતી રાણી;
 અરધે વસ્ત્રે વનમાં ભમ્યાં, ન મળ્યું અન્ન ને પાણી.
 પાંચ પાંડવ સરખા બાંધવા, જેની દ્રૌપદી રાણી;
 બાર વરસ વન ભોગવ્યાં, નયણે નીંદ્રા ન આણી.
 સીતા સરખી સતી નહી, જેના રામજી સ્વામી;
 રાવણ તેને હરી ગયો, સતી મહા દુઃખ પામી.
 રાવણ સરખો રાજ્યો, જેની મદોદરી રાણી;
 હસ મસ્તક છેહાઈ ગયાં, બંધી લંકા લુટાણી. સુખ.

હરીશ્ચંદ્રરાય સતવાદીઓ, તારા લોચની રાણી;
તેને વિપત્તિ બહુ પડી, ભર્યા નીચ ઘેર પાણી. સુખં
સર્વ દેવને જ્યારે ભીડ પડી, સમર્યા અંતરજભી;
ભાવટ ભાંગી ભુધરે, મહેતા નરસઇનો સ્વામી. સુખં

ભજન ૬

હરિજન થઇને, હાણુ વરધ સુખદુઃખ મનમાં ન ધારીએ
ટાળ્યાં નહોંજ ટળે, ઘટ સાથે ઘડીયા હોંમત નવ હારીએ
જુઓ કદરજ મહા દુઃખીયા કહાવ્યા રે, (૨)
કદી સુખ દુઃખ મનમાં નથે લાવ્યા રે; (૨)
તોય મોહનના મનમાં ભાવ્યા રે. હરિજનં ૧
જુઓ પાંડવ પ્રભુને અતિ પ્યારા રે, (૨)
પલ એક ઘડી નવ રહે ન્યારા રે; (૨)
તોય વન ભટકયા સંગ લઇ દારા રે. હરિજનં
વસુદેવ દેવકીજી બેઉ બંધ રહ્યા રે, (૨)
બહુ કાળના બંધન દુર થયાં; (૨)
પ્રભુ પુત્ર થયાને દુઃખ દુર થયા રે. હરિજનં
એક સમજીને હરખ ને શોક તણ્યે રે, (૨)
એક તાર મન થઇ પ્રભુને ભણ્યે રે; (૨)
કહે મુક્તાનંદ હરિને ભણ્યે રે. હરિજનં

ભજન ૧૦

પ્રભુજીએ ધાર્યું હોય તે થાય,
 ડહાપણ કોઇનું કામ ન આવે;
 કરોને કોટિ ઉપાય, હાં રે હાં રે કરોને. સ્તુ ૦ ૧
 ભીમ. અરજીન, સહદેવ, નિકુળ,
 પાંચમા ધર્મ કહેવાય;
 એ પાંચેના દેખતાંજ રે,
 સતી તે કેમ લુંટાય. પ્રભુ ૦ ૨
 રામ જેવા સત પુરૂષ કહીએ,
 ને તે પણ વનમાં જાય;
 સતી સીતાને કલંક ચઢાવ્યો,
 તો રાવણ શીર રાખાય. પ્રભુ ૦ ૩

ભજન ૧૧

જીવ તું શીદને ચિંતા કરે, કષ્ટજીને કરજી હોય તે કરે;
 તું અંતર ઉદ્દેગ કરે, તેથી કારજ શું સરે;
 ધનીનો ધાર્યો મનસુખો, હર બ્રહ્માથી નવ ફરે. કં ૦
 દોરી સર્વની એના હાથમાં, ભરાવ્યું ડગલું ભરે;
 જેવો જંત્ર વગાડે જંતરી, તેવો સ્વર નીસરે. કં ૦
 જેણું જેટલું જે જેમ કાળે, તે તેને કર કરે;

તેમાં ફેર પડે નહીં કોઇથી, શાદ કુટાઇને મરે. કં
 તારં ધાર્યું થાય એટલું, હરી ઇચ્છા અનુસરે;||
 સહાકાળ એ રીત નીમે નહી, શીદ હુંપણ મનમાં ધરે.
 થવાનું અણચિંતવ્યું થાશે, ઉપનિષદ ઓચરે;
 રાખ ભરોસો રાધાવરનો, દયા તું શીદને ડરે. કં

ભજન ૧૨

સર્વ તજીને મજીયે શ્રી ગોવિંદને,
 જે નારાયણ નોધારાના આધાર જે;
 ભાંગે સંકટ કુડારે સંસારના,
 જેના નામે ઉતરીયે ભવપાર જે સર્વં ૧
 અપરમાને વચને ધરવજી વન ગયા,
 નારદજીએ દીધો છે ઉપદેશ જે;
 જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ્ય તે મનમાં આણીયાં,
 પ્રભુ ભજ્યા કાંઈ ત્યાં જઈ જાણે વેશજે. સર્વં
 દૈત્ય પુત્ર પ્રહ્લાદજીને આગે થયા,
 ભાગ્યો કાંઈ પિતા પુત્રનો વાદ જે;
 સ્થંભ થકા પ્રગટ્યા રે નરસિંહ રૂપ ધરી,
 શ્રી મહાપ્રભુજીએ દીધો તેને સાદજે સર્વં ૩
 ભાખામહામાં પાંડવને આવી મળ્યા,

ભક્તજનોને દીધી છે ઘણી ધીરજે;
સમરણ પહેલાં આવ્યાં છે રે તમે સદા,
ભક્ત રે જન ઉગાર્યા પાંચે વીર જો. સર્વ ૦ ૪

સુદામાનું દરિદ્રચપણું તો જાણીયું,
મુષ્ટિક તાંદુલ આરોગ્યા મહારાજ જો;
દાસ દયાના પ્રભુજી એ કરૂણા કીજીયે,
ભક્ત રે જનના કીધા કોટીક કાજ જો. સર્વ ૦ ૫

ભજન ૧૩

ધન્ય જેણે હરિ ગણુ ગાયા, સંસારીયામાં ધન્ય ૦
ખીજ સૌ જાણુજો ભવાયા, સંસારીયામાં ધન્ય ૦
હાથી ઘોડા ને સુખપાલ બેડે શું થયું, (૨)
શું થયું મેળવી માયા. સંસારીયામાં ધન્ય ૦
કંઠ સાહીને જમ કાઢશે પલકમાં, (૨)
દુર રહેશે સુત વિત્ત જાય. સંસારીયામાં ધન્ય ૦
દય, પ્રીતમ ભજો નંદના કુંવરને, (૨)
સફળ થાશે તારી કાયા. સંસારીયામાં ધન્ય ૦

ભજન ૧૪

પ્રેમ વિષે.

વહાણો પ્રેમને વશ થયા રાજી રે,

એમાં શું કરે પંડીત ને કાજ રે. વહાલો
 કરમાખાઇનો આરોગ્યા ખીચડો,
 ને વિદુરની ખાધી ભાજ;
 બુદ્ધા ખોર શવરીના ખાધા,
 વહાલે છપ્પન ભોગ મેલ્યા ત્યાગી રે. વહાલો
 વિદુરને ઘેર શ્રી કૃષ્ણ પધાર્યા,
 ને કેળાં આણ્યાતા માગી;
 મર્મ કાઢી નાંખીને છાલ ખવરાવવા;
 વહાલે તો એ ન જોયું જાગી રે. વહાલો
 ગુણકા હતી તે પોપટ ખઢાવતી,
 ને તેમાંથી લેહ લાગી;
 ભગવાન હતા તે સહેજમાં મળ્યા,
 એની સંસારની ભ્રમણા ભાગી રે. વહાલો
 ભક્તની લોક નિંદા કરે,
 ને જગત થયું છે બહુ પાજ;
 ભલે મળ્યા મહેતા નરસિંહના સ્વામી,
 માથે ગીરીધર રહ્યો છે ગાજ રે. વહાલો

ભજન ૧૫

જે કો પ્રેમ અંશ અવતરે, પ્રેમરસ તેના હિરમાં હરે ટેક.

સિંહણુ કેરું દુધ હોય તે, સિંહણુ સુતને જરે (૨)
 કનક પાત્ર પાત્રી સહુ ધાતુ, ફેડીને નાસ રે પ્રેમ
 સક્કરખોરનું સાકર જીવન, ખરના પ્રાણજ હરે; (૨)
 ક્ષીરસિંધુનું માછલડું જ્યમ, મીઠાજળમાં મરે પ્રેમ
 સોમવેલ્લી રસ પાન શુદ્ધ, જે વ્રાહ્મણ હોય તે કરે; (૨)
 વગગ વંશીને વમન કરાવે, વેદ વાણી ઉચ્ચરે પ્રેમ
 ઉત્તમ વસ્તુ અધિકાર વિના મત્તે, તદપિ અર્થ ન સરે;
 મચ્છમોગી ખગલો મુક્તાફળ, દેખી ચંચુ ન ભરે. પ્રેમ
 એમ કોટિ સાધને પ્રેમ વિના, પુરૂષોત્તમ પુરૂષ ન કરે;
 દયા પ્રીતમ શ્રીગોવરધન ધર, પ્રેમ ભક્તિને વરે. પ્રેમ

ભજન ૧૬

રામ બાણ લાગ્યાં હોય તે જાણે,
 ઓલ્યા સુરખ મનમાં શું આણે; (ટેક.)
 ધરવને લાગ્યાં પ્રહસાદને લાગ્યાં,
 તો ઠરીને બેડા ઠેકાણે;
 ગર્ભવાસમાં શુકદેવને લાગ્યાં,
 એ તો વેદ વચન પ્રમાણે. રામ
 મોરધ્વજ રાજનું મન હરી લેવા,
 કરિ આવ્યા જે ટાણે;

૧૩

લઈ કરવત મસ્તકપર મેલ્યું,
 ને પત્નીપુત્ર બેઠેતાણે રામ૦
 મીરાંબાઈ પર ક્રોધ કરીને,
 રાણોજી ખડગજ તાણે;
 વિખના પ્યાલા ગીરધરલાલે આરોગ્યા,
 એ તો અમ્રતને ઠેકાણે રામ૦
 નરસિંહ મેહેતાની હુંડી સ્વીકારી,
 ખેપ ભરી ખરે દાણે;
 આગળ સંત અનેક ઓધાર્યા,
 એવું ધનો ભગત ઉર આણે રામ૦

ભજન ૧૭

મારે વરતો વિહૂલ વરણું છે રે,
 હાં હાં રે મારે વરતો-
 બીજને મારે શું કરણું રે. મારે૦
 નંદના કુંવર સાથે નેડલો ખંધાણો હાં (૨)
 મારે ધ્યાન ધણીનું ધરણું છે રે,
 હાં હાં રે મારે ધ્યાન બીજને૦
 અવર પુરૂષની મારે આશ કરવી રે હાં (૨)
 મારે છેડલો બાલીને ફરણું છે રે,

હાં હાં રે મારે છેડલો. બીજને૦

સંસાર સાગરમાં મોહજળ ભરીયો રે, હાં (ર)

મારે તારે ભરોંસે તરણું છે રે,

હાં હાં રે મારે તારે. બીજને૦

બાધ મીરાં કહેછે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ હાં; (ર)

મારે રાસ મંડળમાં મરણું છે રે,

હાં હાં રે મારે રાસ. બીજને૦

ભજન ૧૮

શ્રી વલ્લભ વિઠલ શ્રીજી સ્વામી, શામળીઆ વાલા;

સબળું સમજે છે અંતરબાની. નંદલાલા૦

ભય તો લાગે છે મુજને ભારી, શામળીઆ વાલા;

અંતકાળે શી વસ્ત્રે થારો મારી. નંદલાલા૦

સેવા સ્મરણ ના ભાવે કીધું, શામળીઆ વાલા;

રંક સાધુને દુઃખ દીધું. નંદલાલા૦

હીણો શાસ્ત્રીય સહુ ધર્મે, શામળીઆ વાલા;

પરિપુરણ છું હું કર્મે. નંદલાલા૦

સહુ જાણે છે ભક્ત સાચો, શામળીઆ વાલા;

પાપંડી પુરાનનથી કાચો. નંદલાલા૦

બાલ મહાની લાજ ધરજે, શામળીઆ વાલા;

પીડા ન પામું એવું કરજો. નંદલાલા૦
 સન્મુખ લોચનમાં આવી રહેજો, શામળીઆ વાલા;
 દોષ ન જોશો હરશન દેજો. નંદલાલા૦
 શ્રીમુખ બોલ્યા તે સાચુ કરજો, શામળીઆ વાલા;
 દુઃખ દયાના સર્વે હરજો. નંદલાલા૦

ભજન ૧૯

કાયા જીવને કહે છે રે, સુણો મારા પ્રાણપતી;
 મેલી મુજને ક્યાં જાઓછોરે; આ વગડામાં અથડાતી. ૧
 જીવ તમારા લીધે રે, ચાલુ છું હું મહમાતી;
 તમ વિના નહિ મારા રે, આ દેહીના સંગાથી. ૨
 જ્યારે તમેજ જોશો રે, ત્યારે તો મારી શી રે ગતી;
 જ્યારે જાણુંજ હાતું રે, ત્યારે તો પ્રીત કરવી નહોતી ૩
 બ્રહ્માં લાડ લડાવ્યા રે, ભેગી બેશીને જમતી;
 કેવે કેમ તરછોડી રે, આવી કેમ ફરી મચી. ૪
 કોક ગુરૂજ મળીઆ રે, અગમગર જેની ગતી;
 કરશે બ્રહ્મ સ્વરૂપે રે, એ હું જાણતી નહોતી. ૫
 કે દેવ નીરંજન રે, મુખે મંગળ મુરતી;
 તારો ભેદ ન જાણ્યો રે, એવી તારી અકળગતી. ૬
 મારી કરણી ના જોશો રે, હું કરજોડી કરગરતી;

મેત્રી માયાને ચેતન રે, ચાલ્યા અમરાવતી. ૭
 દાસ નારણસીંગ કહે છે રે, માયા પછે રહી રોતી;
 ગુરૂ ગોવિંદને ભજશે રે, થશે તેની સત્ય ગતી. ૮

ભજન ૨૦

જીવ કાયાને કહે છે રે, હું પંખી છું પરદેશી;
 અમે ક્યાંસુધી રહીએ રે, નથી અહિંના રહેવાશી. ૧
 તારા તે મોહના ફંદમાં રે, પડી અમને ફાંસી;
 તારી વાસના લીધે રે, ફર્યો લખ ચોરાશી. ૨
 ગુરૂએ સમજ પાડી રે, જોયું સરવે તપાસી;
 નીરખ્યા બ્રહ્મ સ્વરૂપને રે, પોતાનું રૂપ પ્રકાશી. ૩
 મારી કેડજ મેલો રે, શાને કરો છે ઉદાશી;
 તમને તિરથ કરાવ્યા રે, શ્રી ગંગાને કાશી. ૪
 થયા રૂપ અરૂપ રે, માયા ત્યારે દુર ખશી;
 ભળ્યા તેજમાં તેજ રે, હરી જેને ગયા વશી ૫
 દાસ નારણસીંગ કહે છે રે, અચળ થયા અવીનાશી;
 ગુરૂ ગોવિંદને ભજશે રે, અમરાપુરના વાશી. ૬

ભજન ૨૧

જોડુરે એક મેના પોપટનું, પાંજર આ કાયા કંચનનું
 મેના માયા હરીની દાસી, ચેતન પોપટજી અવીનાશી

જીએને અંતરમાં પ્રકાશી.

જેડું ૧

કાશીમર પુરા કહેવાતા, પચરંગી પાંજર મડત

તેના માંહી પોપટજી રહેતા,

જેડું ૨

ચેતનનું તો તેજ ધણુરે તપે, શોભે પક્ષીબલની રૂપે;

ઘેઠારે માંહી મહા મંત્રને જપે.

જેડું ૩

મેનારેમાયાપોપટનીનજરેપડીપોપટજીનુંમનડુંલધહરી,

પોપટજીની મત સમુજગી ફસી.

જેડું ૪

મેનારેતુંતોઆવનેઓરી,મારીનેતારીસરખીખંને જેડી

મેનાએ નાંખી મોહ તણી દોરી.

જેડું ૫

હવેરેમેના કહેછે પોપટને, આવીને હુંતો વરીછું તમને

રખેને દગો દેતાજી અમને,

જેડું ૬

એવુરેસુણીપોપટથયોઘેહાક્ષ,તેમમેનાકરેજધંબહાલ

મેનારે તને કરવાનો હું ન્યાલ.

જેડું ૭

હવેરેમેનાપોતેમનમાંહસી,હુંતોપેલાપોપટનેરૂઢિએવસી

એનેરે લેધ ફેરવું ચોરાશી.

જેડું ૮

પોપટજીતો ભણવુંએણીગયા, જધને પેલી મેનાના

વશમાં રહ્યા.

પોપટજી હવે મોહ દરીઆમાં વહ્યા

જેડું ૯

હવેરે મેનાપોપટજીખંને, ઘેઠારેહતો કાળ બલાડાકને;

જંઘને પેલા પોપટને હણે. જોડુ ૧૦

હવેરે પોપટને લાગ્યું ખાઈ, પેલુ રે સુખકયાં રે મયું ખાઈ;

પડે છે મારે મરણું ને અવતરણું, જોડુ ૧૧

ચેતનમટી જીવ સ્વરૂપે થયા, જ્યારે પેત્રી માયાના

વશમાં રહ્યા.

માટેરે લખ ચોરાશીમાં ગયા, જોડુ ૧૨

નારણસીંગ ગુણચરણની આશ, માયા થકી થઈને

બેઠો છું નિરાશ.

આપોને હરી ચરણ કમળમાં વાસ. જોડુ ૧૩

૨૨

નાથકેસે ગજકોળંધ છોડાયો એહી અચરત મોહિઆયો

ગજ ઓરગ્રહલડત જળભીતર લડતલડતગજ હારયોં

જળપુર સુઠ રહિ જળ ઉપર, તખહરી નામ પોકારાયો

સવરીકેબોર સુદામાકે તાંડુલ, રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો

દુરભેદનકો મેવોહિ ત્યાગ્યો ભાજી વીદુર ધર પાયો

પેડ પતાળ કાળી નાગ નાથો, ફેણ પર નરત કરાયો

ગીરી ગોવરધન કરપર ધારયો નંદધેર લાલ કહેવાયો

અગાશુર મારયો બગાસુર માર્યો દાવાનળ પાન કરાયો

સ્થંભ ફેડી હિરણ્યકશ્યપમાર્યો નરસંગ નામ ધરાયો

અજમેમ ગજ ગુણકા તારી, ધરપતીકો ચીર બનાયો
 પયપાન કરતા પુતના મારી કુમળકો રૂપ બનાયો પ
 દુરજોધનકો માન ઘટાયો, મોરો ભરશે આવ્યો,
 સખ સખીયન મીલી કંઝનખાંધ્યો રેશમગાંઠ બંધાયો
 છુટે નહી રાધાજીકો કંઝન કેસે ધનુષ ઉઠાયો

ખોલ કોટ પાહણ ધાયો ગરૂડકુ નાજ સંતાયો ૭
 છુટે નહી રાધાજીકો કંઝન ઓ બલ ક્રીહારે છુપાયો
 જોગી જીકો ધ્યાન ધરતહે ધ્યાન ધરત નહી આવ્યો
 સુરદાસ પ્રમુ નિહારો મીલકુ જસોદાકી ધન ચરાયો

૨૩

કયા ધરમ નહીમનમે, મુખડા કયા દેખે દરપણમે; ૧
 જખલગ પુલ રહે પુલમાડી, બાસ રહે નીજ પુલનમે
 એકદિન એસી હો જાવેગી, ધાન ઉડેગી તનમે. ૧
 ચુવાચંદન અખીર અરગજ, શોભો ગોરે તનમે;
 ધન જોખન ડોંગરકા; પાની હાલ જાવેગા ખીનમે. ૨
 નદીયાં ગેરી હરી નાવ પુરાની, ઉતરે ચાહે સંગમે;
 ગુરૂ મુખ હોયશો પાર ઉતરે, નુગરા ડુખે ઉનમે. ૩
 કવડી કવડી માયા જોડી, સુરત હરી નિજ ધનમે;
 હશં દરવાજે ધેર લીએ જ મ, રહીં ગઈ મનમીમનમે ૪

૨૭

પગડીયાં બાંધે પગ સવારે, તલ ઝુલા ઝુલ પેમે;
કહે કબીરા શુભ ભાઈ સાધુ, એ કયા લડ રહેમતમેં. ૫

૨૪

જ્યાં જોશો ત્યાં દુખીયાં બાબા, એ કયા લડ રહ મનમે
જોગી દુખીયા જંગમ દુખીયાં, તપશીકુ દુખદુનાં;
આશા મનશા સ ૪ વ્યાપી, કોઈ પહેલ નહીં સુના. ૧
રાજ દુખીયા પ્રજ દુખીયાં, દુખીયાં ધર ઘેરાગી;
દુખ કારણસેં શુકદેવને, ઉંદરી માયા ત્યાગી. ૨
સાચા કહેતો સખ જગ દુખીયા, જુડા કહી ન જઈ;
બ્રહ્મા વીજ્ઞુ શંયર દુખીયા, જીને શ્રી જમાઈ. ૩
ધુત દુખીયા, અખધુત દુખીયા હઈ ધન રંકા;
કહેત કબીરા નહીએ દુખીયા જીને મનકુ જતા. ૪

૨૫

ધન્ય ડાકોર રૂડુ ગામ, વસે મારો વહાલોરે,
શામળીઓજ ચતુર સુભણુ, તેને જોવા ચાલોરે. ૧
બહુ બોડાણાની પ્રીતે; પ્રભુ પધારયારે,
અહીંઆં આવી હિતમ કીધા, કેઅધમઓધારયારે. ૨
બ્રહ્મા પાપી તે પાવન થાય દરશન કરતારે,
દુખ જનમ મરણનાં જાય, સામા ડગ ભરતારે. ૩

એવો આનંદ રૂપી અખંડ અંતર જામીરે,
 વહાલો પ્રેમ તણે વશ થાય, પ્રીતમજનો સ્વામીરે ૪
 એતો ભક્તીતણે વશ થાય, પ્રીતમજના સ્વામીરે;

૨૬

ગોવિંદજી પ્રાણ અમારોરે મને જુગ જાણ્યો ખારોરે
 મુને મારો રામજી ભાવેરે જીજ્ઞે મારી નજરેન આવે
 મીરાંબાઈના મેહોલમાંરે હરિ, સંતનકે વાસ,
 કપટીથી હરી દુર વસેરે, મારા સંતન કેરા પાસ. ૨
 રાણોજી કામળ મોકલેરે; દેજે મીરાંને હાથ,
 સાધુની સંગત છોડીદો. તમો રાખો દુનીઆમાં ભાજ.૩
 મીરાંબાઈ કામળ મોકલેરે દેજે રાણાને હાથ,
 સાધુની સંગત કબહુ નાછોડુ, નહી રહુ તમારીપાસ.૪
 વીખનો પ્યાલો રાણે મોકલ્યોરે. દેજે મીરાંને હાથ,
 અમ્રત કરી મીરાંપીમયાંરે, જેનો હરીએઆલ્સો હાથ,૫
 સાંઠવા સાંઠ સણુમારજેરે, જલ્દી શો શો કેસ
 રાણાજીના દેશમાંરે જળરે પીવાનો દોષ, ૬
 ડાખો ઇહલો મેવાડનોરે, મીરા મધ પુરવ માંય
 સરવ છોડી મીરાંનીસરયાં, જેનુ મનડુનમાયા માંહી ૭
 સાધુ અમારી મુખમાણુરે, સસરો પરમ સતોષ

૨૨

જેઠ જુગોજુગ જીવજો મારો નાંવડીઓ નીરદોષ ૮
 ચુંદડી ઓડુ તારે રંગ ચુવેરે રંગ સોરંખી હોય
 ઓડું હુ કાળો કાંખલો દુજો ડાઘ ન લાગે કોય. ગો.૯
 મીરાં હરીની લાડણીરે રેહેતી સંત હજુર;
 સાધુ જનને દલતેશુ પેત્રો દલ કપટીશે દુર ગો. ૧૦

૨૭

માગતમાંખણુરોટી, ગોપાળપ્યારે માગતમાંખણુરોટી,
 મેરે ગોપાલજીકુ રોટીખનાઉ, એક ઝોટીનેખીજીમોટી;
 મેરેગોપાળજીકુખિહાકરૂગી, ભ્રખુભાનનીખેટી ગોપાળ
 મેરેગોપાળજીકુ મંગીઓખનાદઉ, માથે કલંકી ટોપી
 બાઇ મીરાં કહે ગણુ ગીરધરના ગુણુ, ચરણુ કમળ
 ચીત જોતી.

૨૮

વાદ જુવે છે મીરાં રાંકડી ઉભી કિમી,
 મુનીવર સ્વામી મારે મંદીર પંચારો,
 વાલો સેવાકરે છે દીન રાતડી, ઉભી કિમી વાદ. ૧
 પુલના તે હાર ને પુલના તે મજરા,
 પુલના તોરારે કુલ પ્રાંખડી. કિમી કિમી વાદ. ૨
 પ પકવાન મીઠાધ્યાનરે મેવાને,

૨૩

ઘેબર જલેખી તલ સાંકળી, ઉભી ઉભી વાટ. ૩
 લવીંગ સોપારીને પાનનાં બીડાં રે,
 એલચી દોડાને તજ પાખડી. ઉભી ઉભી વાટ૦ ૪
 સાગ સોનાનાં સોગઠાં ઢાળ્યાં રે,
 રમવા આવે તો જય રાતડી. ઉભી ઉભી વાટ૦ ૫
 મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,
 જોતાં ઠરે છે મારી આંખડી. ઉભી ઉભી વાટ૦ ૬

૨૬

મુખડાની માયા લાગી રે મોહન તારા. ૧૬૦
 મુખડું મેં જોયું તારું સરવે જુગ થયું ખારું;
 મન મારું રહ્યું ન્યાડું રે મોહન તારા. ૧
 સંસારીનું સુખ એવું ઝાઝુવાના નીર જેવું;
 તેને તુ છે કરી ફરિયે રે મોહન તારા. ૨
 સંસારીનું સુખ કાચું પરણીને રંડાવું પાછું;
 તેને ઘેર શીદ જધએ રે, મોહન તારા. ૩
 પરણુ તો પ્રીતમ પ્યારો, અખંડ સોભાગ્ય મારો,
 રાંડવાનો ભે ટાળ્યો રે મોહન તારા. ૪
 મીરાંબાઈ કહે બઝીહારી, આશા એક મને તારી;
 હવે હું તો ખડભાગી રે, મોહન તારા. ૫

લેને લેને લાવ જીવને, બેતાં નહીં મળે; (૨) ૧
 કસ્તુરી ને કેવડો લઈ તેલમાં તળે;
 આવો રૂડો મનખો મેલી ભુતમાં ભમે. લેને૦ ૨
 મોતી સરખો દાણો લઈને ધટીમાં દળે; (૨)
 ખાવળીઆનું બીજ વાવે, આંખો નહીં ફળે. લેને૦ ૩
 સંત ખોલાવે ખોલતો નથી, અલીમાનમાં ફરે;
 મારી ધક્કે આગળ કરશે, વેઠે ભાર ભરે. લેને૦ ૪
 માયા તને મીઠી લાગે ગોળસે ગળી; (૨)
 નરભેરામના સાથમાં તો કુળ નહીં મળે. લેને૦ ૫

હોલો હોલી કહે છે રે, પ્રભુજી માણી વારે ચઢો;
 અન્નાં મારા મારે રે, તળે આવી ભીલ ખડો. ટેક.
 બાણુ તાણીને ઉભો પારધી, ને ઉપર આવ્યો બાજ;
 પોતામાંથી સરપ બે નીશરે, તો વણુસે મારાં કાજ;
 ગરૂડના ગામી રે આંટી રખે રહો. હોલો૦ ૨
 કહેતામાંજ પરવરીયાને શરપતમાં નીરવાણુ,
 પારધીને તો પગે રે ડસીયો, તતક્ષણુ લીધા એનાપ્રાણુ;
 ત્યાંથી બાણુ છુટા રે બાજ આવી હેઠે પડ્યો. હો૦ ૩

કઠણુ વેળામાં કામજ આવે, બે ભજનકરોતોભવજય,
એવા સમરથ સ્વામીને મુકીને, કોના પુણુ પાય;
ગુનેહમાર તારો રે તુળશીદાસ ખરો. હોતો ૦ ૪

૩૨

બાનાની પત રાખ પ્રભુ તારા બાનાની પત રાખ;
બાનારે માટે બે દુઃખદેશો તો, કોણુ જપશે તારો જપ.
રોહીદાસની તમે પાતરી લીધીને નવજોઈ જાતકે ભાત;
શેનાનીમાટે સનમુખ રહીને તમે નાઈકહેવાયાહોનાથ.
મદ્દહાદની પ્રતીપાલણુ પાળીને સ્થંભમાં પુર્યો વાસ;
તાતી કડા તમે શીતલ કીધી, સુખનવાને કાજ.
પંચાગીના પટકુળ પુર્યાંને, રાખી સભામાં લાજ;
સાગરમાંથી પુડતો રાખ્યો, રામ કહેતા ગજરાજ.
ઝેર હતાં તેનાં અમ્રત કીધાને, આલ્યા મીરાંને હાથ;
મહેતાને મંડળીક મારવા આવ્યો ત્યારે કેહારો લાવ્યા
મધરાત.

ભક્તોનાં તમે સંકટ ભાગ્યાં ત્યારે દ્રઢ આવ્યો વીશ્વાસ;
તુળશીનાસ્વામીનેકહું કરજેડીપુરોઅંતઃકરણની આશ.

૩૩

હરી ભજવાનું ચોધડીયું રે, તને ફરી ફરી ક્યાં મળશેરે;
ચોંપ કશીને ચેતી લેજો, ભવના તારણુ તરશે રે. ૧

૨૬

મનુસ્યા દેહ તો મટી જશેને, પશુ પંખી અવતરશે રે;
વરણાગીમાં વાટ ઉઠશે, કેઈ ખાણે રડવડશે રે. ૨
દુઃખ લાગે તો વહેલું લાગો, ઉંધે ઉંધું આલ્યું રે;
માને ઉદર શું બોલ્યો તો, શું બોલ્યો શું પાળ્યું રે. ૩
જોખન જશે ને જરા આવશે, નેનનાસાકાગળશે રે;
સગાં સનેહી સુખનાં બેટી, અંતે અળખાં રહેશે રે ૪
હરી નામ તો હારી બેઠો વીખીયામાં વીંટાયો રે,
આ અવસર તો રૂડો કરાયે, પાપ ન કરશે પ્રાણીરે.
કલ્યાણ કહે તે કહ્યું રે, ન માને પથરા ઉપર પાણીરે. ૫

૩૨

ગઉંચારી ઘેર આવે, વાલાજી મારો ગઉંચારી ઘેર આવે;
હાથમાં લાકડીયાંને ખભેકામળીયાં, મીઠી મોરલીબજવે.
ગુંબુ ફરહાર મનોહર, મોર મુગટ શીર સોહીયે;
સ્વામીતણી સુંદરતાજેઠજેઠ વરજવીનતામનમોહીયે.
કુમકુમ કેરા છટા છેવરાયું, મોતીડે ચોક પુરાણું;
નરસંધ્યાનાસ્વામીમંદીરપધારે, સેરીયેને પુત્રડાંને વેરાણું.

૩૫

ચાલો જઈયે હરશન કરવા, ઠાકોરમાં ઠાકોર ખીરાજેછે;
દીનો નાથ દયાળ દામોહર, દરસનથી દુઃખ ભાજેછે ટેક.

પહેલું દુઃખ બ્રહ્માનું ભાગ્યું શંખાસુરને મારીને,
 સંખ નારાયણ ખેટમાં ખેડા વેદ લાવ્યા ચાર વાળીને;
 કચ્છ રૂપે સાગર મથિયો ચૈાદ રત્ન બહાર કાઢીને,
 અમ્બા તો અમરોને પાયુ વિખ પાયુ વિષ ધારીને.
 વરાહ રૂપે પૃથ્વી લાવ્યા આઘ નિરંજન આજે છે,
 દીનોનાથ હયાળ દામોદર દરશનથી દુઃખ ભાગેછે. ૧
 પ્રહલાદની પ્રતિપાળ પાળવા, નરસિંહ રૂપ ધર્યું,
 હિરણ્યાકશ્યપુ નખે વધેર્યો, વિધિનું વાક્ય સફળ કર્યું;
 વામનરૂપે બળિને ચાંપ્યો, ઇંદ્રિયનું કાજ કર્યું,
 છબિલો છડીદાર થઈઉભા, બળિરાજનું ભાગ્યભાગ્યું.
 ફરશી ગ્રહી નક્ષત્રી કીત્રી, જૈ કુકણ બિરાજે છે,
 દીનોનાથ હયાળ દામોદર, દરશનથી દુઃખ ભાગેછે. ૨
 અનેક દુઃખ દેવતાના ભાગ્યાં, રાજ રાવણ મારીને;
 વિશ્વેશ્વરને લંકા આપી, પથરા પાળજ તારીને;
 કૃષ્ણ સ્વરૂપે કંસને માર્યો, ગોકુળમાં ગૌ ચારીને,
 મોરલીમાં મહા મોહ પમાડ્યાં, ત્રણ લોક નરનારીને.
 બુદ્ધારૂપે જગન્નાથજી, જગમગ જોત બિરાજે છે,
 દીનોનાથ હયાળ દામોદર દરશનથી દુઃખ ભાગેછે. ૩
 અકળકળા નવખંડમાં વ્યાપી વદ્યવદ્યમાં મોરમીરલા.

ઠાકોરમાં ઠાકોર બિરાજ્યા, બોડાણાપર કરી દયા;
 મંગાઆઈના ગુણ વચાર્યા, સવા વાલથી ઓછા થયા,
 ભક્તિ બાણી સારંગ પ્રાણી, ગુમળી પાછા ઘેર ગયા.
 માખણિયો આરો છે સારો, લીંબડો મીઠો ભાગે છે,
 દીનોનાથ દયાળ હામોહર, દરશનથી દુઃખભાગે છે. ૪
 ઉંચુ દેવળ શીખર ઉપર ધોળી ધબ્બ ફર ફરે;
 જે દરવાજો નોખત વાજે, રતનાગર ત્યાં મડમડે;
 ગોમતી તીરે સંઘમ નીરે, સંઘ આવી ત્યાં પડાવ પડે,
 આઠે દહાડે શુકરવારે, વાલમનો વરઘોડો ચડે.
 રણુછોડ રસિયો જ્ઞામાં વસિયો, સૌને માથે માજે છે,
 દીનોનાથ દયાળ હામોહર દરશનથી દુઃખભાગે છે. ૫
 ઉત્તર દક્ષિણ પુરવ પશ્ચિમના, લોક દરશને આવે છે;
 મોટા મોટા સંઘવી થઈને, સંઘ ઠાકોરમાં ભાવે છે;
 નંદણે નરખું હાઈડે હરખું, રૂપ ઉપર બહિ બલિહારી,
 શંખ ચઢને પદમ બિરાજે મહા ધરી છે ગિરધારી.
 શાકર માખણ તુળશીનીમાળા, રાય રણુછોડને ચડાવે છે,
 દીનોનાથ દયાળ હામોહર દરશનથી દુઃખ ભાગે છે. ૬

હુલે લાડકડા પુરુષોત્તમ આનંદ ભેર;
હરખી નરખીને ગોપીજન જાએ વારણે,
અતિ આનંદ શ્રીનંદજીને ઘેર.

માતા૦ ૧

હરીનાં મુખડાં વાર કોટીક ચંદ્રમા,
પંકજ લોચન સુંદર વીસાળ કપોળ;
દીપક જ્યોતી દીપે સુંદર નાશીકા,
કોમળ અધર અંશુ છે રૂડા રાતા ચોળ. માતા૦ ૨
મેઘ સ્યામ કાન્તી બ્રહ્મટી છે વાંકડી,

ખીટળીયાળા ભાર ઉપર ઝુમ કેશ;
હસતાં દંતુડી દીસે બેહુ હીરાકણી,
જેતાં વાળે કોટીક મહન મોહન વેશ. માતા૦ ૩

સીંહ નખ જડેલું સુવર્ણ શોભે સાંકળું,
નાભુક આબ્રણ સધળાં કંચન મોતીહાર;
ચર્ણ અંગુઠો ધાવે હરજી બે હાથે મહી,
કોઈ બોલાવે તો કરે કીલા કીલાકાર. માતા૦ ૪

લાલ લલટિ કીધો કુમકુમ કેરો ચાંદણો,
શોભે જડીત જાણે મસ્તક મણીની મા;
જનની જીમતે આજે અણીયાળી બેઉ આંખડી,
સુંદર કારજળ કેરું ટપકું કીધું ગાલ. માતા૦ ૫

સરવે સોનાનું જડીત્ર મણીમય પારણું,
જુલાવે રૂમજુમ વાજે ધુધરીનો ધમકાર;
માતા વિધવિધ વચને હરીગુણ ગાયે હાલડાં,
ખેંચે પુમતીયાળી રેશમ દોરી સાર. માતા૦ ૬

હંસ કારંડને કોકીલ પોપટ પારણે,
અપૈયા ચકોરને કાંઈ સારસ મેના મોર;
રમકડાં મુકયાં રમવાને મોહનલાલને,
ધમધમ ધુવરડા વળડે નંદકીશોર. માતા૦ ૭

મારા કહાનાની સમાણી કન્યા લાવશું,
મારા લાવને પરણાવીશ મોટે ઘેર;
મારો જાયો વરરાજ થઈ ચોડે ખેસશે,
મારો કહાનો કરશે સદાય લીલાલહેર. માતા૦ ૮

મારો લાડકવાયો સખામાં રમવા જશે,
સારી સુખડી હું આપીશ હરીને હાથ;
જમવા વેળા રૂમજુમ કરતો ઘેર આવશે,
હું તો ધાઈને ભેટાડીશ રૂઢયા સાથ. માતા૦ ૯

જેને શેષ સંકર સરખા પાર પામે નહિ,
નેતી નેતી કહે છે નીગમ વારોવાર;
તેને નંદરાણી હુલારાવી ગાયે હાલડાં,

૩૧

નથી એના ભાગ્યતણો કંઈ પાર. માતા૦ ૧૦
 ઋજવાસી સઉ સરવેથી સુભાગી ધણું,
 તેથી નંદ જસોદા કેરૂ ભાગ્ય વિશેષ;
 તે સરવેથી ગોપીજનનું ભાગ્ય અતિ ઘણું,
 જેની કરે પરીક્ષા બ્રહ્મા શીવને શેષ. માતા૦ ૧૧
 ધન્ય ધન્ય ઋજવાસી ગોપીજન નંદ જસોમતી,
 ધન્ય ધન્ય વંદ્રાવન જ્યાં હરી કેરો છે વાસ;
 સદા જુગલ ક્રીસોરે ત્યાં લીલા કરી,
 સદા ખડીહારી જાય છે દયારામ દાસ. માતા૦ ૧૨

૩૭

ચીત તું શીઠ ચીંતા ધરે કૃષ્ણને કરણું હોય તે કરે,
 સ્થાવર જંગમ જડ ચેતનમાં માયાનું બળ હરે;
 સ્મરણ કર શ્રીકૃષ્ણનું જન્મ મરણ જાય હરે. ૧
 નવમાસ પ્રાણી શ્રીકૃષ્ણનું, ધ્યાન ગર્ભમાં ધરે
 માયાનું આવરણ કર્યું, ત્યારે લખ ચૌરાશી કરે. ૨
 તું અંતર ઉદ્દેગ ધરે, તેથી કારજ શું સરે;
 ધણીનો ધાર્યો મનસુખો, હર બ્રહ્મથી નવ કરે. ૩
 દોરી સર્વની એના હાથમાં, ભરાવ્યું ડગલું ભરે;
 જેવો મંત્ર વગાડે જંતી, તેવો સ્વર નીસરે. ૪

૩૨

થનાર વસ્તુ થયા કરે, જ્યમ શ્રીફળ પાણી ભરે;
 જનાર વસ્તુ એણીપેરે જશે, જ્યમ ગજ કોઠું ગળે. ૫
 જેનું જેટલું જે જ્યમ કાળે, તે તેને કર ઠરે;
 એમાં ફેર પડે નહીં કોઈથી, શીઠ કુટાઈ મરે. ૬
 તારૂં ધાર્યું શ્રાતું હોય તો, સુખ સંચે દુઃખ હરે;
 આપણું અજ્ઞાનપણું, એ મુળ વીચારે ખરે. ૭
 થવાનું અભ્યર્ચીતવ્યું થાશે, ઉપનીષદ આચરે;
 રાખ્ય ભરોંસો રાધા વરનો, દયા શીઠને ડરે. ૮

૩૮

હરી તને પ્રસન્ન તે કેમ થાય, તારા મનનું કષ્ટનજાય
 તારા દીક્ષનો છળ ન જાય, પ્રભુ તુને પ્રસન્ન તેકેમથાય.
 હરી ક્રીરતનહરીનામ સ્મરણમાં અતીશે આળસતારેરે,
 ડાચાકુટ લવ પરનીંદામાં આખો દીવસ હારે.
 પ્રભુનું પુજન કરતી વેળા, કાયા તારી કંપે,
 મંજીશ સોમટાં કુટતાં, આઠે પહોર ન જંપે.
 પ્રભુનું ચંદન ઘસતાં તારૂં શ્રમથી શરીર ખમડે;
 કુટી કુતકે મરી મશાલે, ભાવે ભાંગજ રમડે.
 એકાદશી આચ્છવનું જાગ્રણ, અતી અધરૂં સ્ત્રીને લાગે;
 ખાંડ ભવાયા બેવા સારૂં અખંડ આંખે જાગે.

બે પૈસાની ગુરૂ શેવા ખતાવે, ત્યાં ગણમણતુ તું બોલે
 ધરત્રી બે માગે ધરેણું તો હરખી મમન થઈ ડોલે.
 ખોટા મોતી કાચ કીડીયા, ભગવત લુપણ ધાલે;
 સોનું રૂપું મણિ મુક્તાવિણ; સ્ત્રી સુતને નવ ચાલે. ।
 હરીના ભક્તને લુપ્ત સુકું વેડ વળગી હોટ બાણે;
 સમાં સંખંધિ પ્રેહોણા આવે, તો મીઠાંન પીરસે પરાણે.
 જમ દેખે તાંહા જગને બેસે, બાકી નાય ન ખાય;
 મળાં કાપે ત્યાં થાય મળમળે, એ વૈશ્યવના વાહાવા.
 આ કરવું જ ના કરવું, એમ સહુને શીક્ષા દેવ;
 તેમાંનું કાંઈ તું નથી કરતો, અનુચીત કર્મ કરે છે.
 અંતરનો છળ અન્ય ન બ્રહે પણ જાણે અંતરજામી;
 એ તો સાચાનો સંગી છે, દાસ દયાનો સ્વામી.

૨૯

લાંબી સોડે સુતો રે સુખની તેં સજ્યા કરી;
 કદીએ નવ બોલ્યો રે મુખથી તું હરીહરી. ટેક૦
 આછેરે તારૂંને આછેરે મારૂં તેમાં બંધાણું તારૂં ચીત;
 અલખેલીનો સંમ ન મુક્યો તે વિના તું આંધળોભીત.
 હરીને ઠેકાણે રે બેઠો કહિ એક ધડી લાંબી. સોડ૦
 શીર ઉપર તો કાળ લમે છે જેમ તેતર બાજ;

૩૪

કહીયે ખરા પણ કહ્યું ન માને કહે મુમતાને કાજ;
જે જેમ તે તેમ નજરે મુકીને તારેજવું મરીલાંબી સોડે.
ઉંચી મેડીને બાગ બગીચા નવી નવી ભાતના રંગ,
તે ઘેર બેઠાં કાગ કકળશે કોઇ નહી આવે તેરી સંગ;
તુળશી તો કહે છે રે લખ ચોરાશી ફરો લાંબી સોડે.

૪૦

ગોવીંદ ગુણ ગાઇલ્યો મન ઘેલા, તમે થાઓને વેહેલા;
હરીગુણ ગાઓને પ્રથમ પહેલા. ગોવીંદ ગુણ ૧
કાયા પાણીનો પરપોટો, અંતે એ ભરૂંશો ખોટો;
જુગમાં હરી જશ છે મોટો રે. ગોવીંદ ગુણ ૨
મન તું મારૂં મારૂં કરતો, સગા સંબંધી સાથે લડતો;
તું તો હોંડે છે ફંગ રડવડતો રે. ગોવીંદ ગુણ ૩
જીવ તારી માત પીતાનેબ્રાત, કોઇ નહી આવે તારી સાથ;
તારે જવું અકલડા વાટ રે. ગોવીંદ ગુણ ૪
જીવ તારે અવરતણી છે આશ, વેશ ઘણોનેથોડી રાત;
ક્ષણમાં થઈ જશે પરભાત રે. ગોવીંદ ગુણ ૫
એવી વધશ્વજનનીરીત કરી લે શામળીઆ શું પ્રીત;
ભક્તભોવન કહે હરી ભજીને તરે. ગોવીંદ ગુણ ૬

માતા જસોદા બોલાવે જમવા લાતને,
 ચાલો લાડકડા લાગુ અસબેલા પાય;
 રંગ રસીયો આવે રસીયો તે નહી,
 પુકે દોડું ત્યારે નાવર નાસી જાય. ૧
 હે કાના શીદને સંતાપો મંદીર કામ છે,
 વાટ જોતી ખેસી રહી વસવસતે મન;
 શીખામાણુ આણુ તે શે નથી લાગતી,
 સામળા શા માટે તમે ભરો નેત્રમાં નીર. ૨
 હારા ઢંગ રે ધુતારા કોઈ જાણશે,
 તારે પરણ્યાની શી થાશે હરજી પેર;
 તને કન્યા કોણુ દેશે, વાંકે વાંકે રે,
 ડાહ્યાપણુ મેત્રી રાડ તજી ચાલો આધેર. ૩
 હાવાં જો મારૂં તો મુજતે સોગન છે,
 તમે જીત્યા હું હારી જગદીશ;
 હવે શું કરે લાડકવાયા નંદજી તાતને,
 ખાકી સાંખુ છું મુને બહુ ચઢે છે રીસ. ૪
 જ્યમત્યમ સમજાવીને લેઈ આદ્યા સુંદરસ્યામને,
 એમે આરોગ્યા પકવાન ને પરસાદ;

દાસ દયાના હરીયે દયા કરી,
મોટા મુનીવર ધરે નીરંજન ધ્યાન.

૫

૪૨

હૃદયાના પુત્ર્યા હરી સંગે હેત ન કીધું;
લખ ચોરાશી કેરુ લુગડું માથે માગી લીધું રે, ૧
પેટને અર્થે પાપ કરતાં પાછુ ફરી નવ જોયું;
ચાર દીવસના જીવતર સારુ મન માયામાં મોહું રે. ૨
જન્મ મરણ દુઃખ મર્લવાસનું તે નવ શકીયો ટાળી;
માત પિતા જીવતી સંગે વિસાયા વનમાળી રે. ૩
આજસ અજ્ઞાન અતિશે કામ ખમડયું તારું રે;
દેવાનંદ કહે દેખ વિચારી માન કહું તું મારું રે. ૪

૪૩

આજસ તજને અભાગીઆ, ગોર્વીંદ ગુણ ખાતાં;
રામે આપ્યા રોટલા, રૂડા લાગે ખાતાં. આ. ૧
સારુ સારુ કહી શાકને, ભલા સખડકા ભરિયા;
હઠીલા હૃદયે દામ દેઉ, તને હરી કેમ વીસરીયા. આ. ૨
અન્ન વસ્ત્રની આશક્ષી, ધાયો ફરે છે અંત્યા;
લખરે ચોરાશીમાં ભટકવું, તેનીછે કાંઈ ચિંત્યા. આ. ૩
કૃષ્ણ ભજન વિના કુતરા, થઈ લખવખ કરશે;
દુકડે કોઈ નાંખે નહી, માર ખાઈ ખાઈ મરશે. આ. ૪

માઠો દેહ મંબરનો, કેધ પેરે રે ધરશો;
 છેડછેડ કહી સઉ હાંકશે, મિયાંઉ કરી મરશો. આ૦ ૫
 છુટશે ઘેર ગોલાતમે, ગરધવ નાંખી;
 જે જેમ તે તેમ તાણસે, ધણીની બીકરાખી. આ૦ ૬
 આજ સેવા કર સંતની, હરી હૃદયમાં આણી;
 નહી તો પાડા થઈ, પંથમાં ભરશો પાણી. આ૦ ૭
 મોટે હરી નાચી રીઝયો, કર્મ કુડાં રે છુટાં;
 ઘોડો રે થઈને ધાસમાં, પગ શાને રે કુટો. આ૦ ૮
 કીર્તન કરો શ્રી કૃષ્ણનું, સુકી બીજ રે વાણી;
 બકબક થઈને બોકડા, ખાશો ખરશાડી. આ૦ ૯
 મરણને માઓ ગોવિંદને, ઘણા કાઠીને ધાંટા;
 તો ઉંટ નહીં અવતરો, ખાવાને રે કાંટા. આ૦ ૧૦
 માનીતી માનવ દેહ વિશે; હરીના મારગ ચાલો;
 હસ્તિ થઈને મસ્ટીઓ માથે, નહી ધુળ ધાલો. આ૦ ૧૧
 કૃષ્ણ વિસર્ગ તો કોડશું, બહુ અવતાર ધરશો;
 વાંદર થઈ વરણાગીયા, કાળે મુખે રે ફરશો. આ૦ ૧૨
 હરિગુણ માતાં તુજને, ટાઢ વાગ સરીરે;
 બમવા થઈ કેમ બેસસો, તમે જળના તીરે. આ૦ ૧૩
 ગુણસા માઓ ગોવિંદના. શું લાગો છો લોભે;

ધુડ થઇને ધુવશો, તમે ધરને રે મોભે. આ૦ ૧૪
 કૃષ્ણ કથારસ અનુભવો, કાને છો તમે શરવા;
 કોળ નોળ વણીયરતણા, દેહ મુટોને વરવા. આ૦ ૧૫
 પાતી ઉત્તમ દેહને હરિ, ચિત્તવા પણ મુકો;
 નિત્યે ધર ધર માગશો, તમો લુખો ને સુકો. આ૦ ૧૬
 રોંછ રોજને વાઘની, છે નરતી રે કાયા;
 ને છુટવા છખીલો ભજો, તમે મુકીને માયા. આ૦ ૧૭
 ચેતિ શકો નો શેડજી, શું કહીયે રે જાજી;
 હરિ વિના જીવનું દુખડું, કહેતા હું લાજી. આ૦ ૧૮
 માનવ દેહ મોંઘો જડયો, કાંઈ સાધન સજીયે;
 રામ કૃષ્ણ સરવે તજી, ભગવાનને ભજીયે. આ૦ ૧૯

૪૪

દીવેસ તો ખુટયું રે કુશકા ખાંડતાં રે,
 પ્રાણીયા તેં કીધું એવું રે કામ;
 આહર કરતાં રે આયુષ્ય વહી ગયું રે;
 શુખમાં તો સમર્પા નહી શ્રી રામ. દીવેસનો૦ ૧
 મનુષ્ય જનમ રે મહા મણિ જડયો,
 ભજવાને સત્ય શ્રી સારગપ્રાણ;
 વહોરતને વહોરી રે કાચ કથીરને રે,

કહાવે વળી સઉમાં સુતુર સુખણ. દીવેલતો ૦ ૨
 જ્યાં લગી વહેતો રે ગાતર ગાંડડી રે,
 ત્યાં લગી સહુકો કરતુ હેત;
 દોહલી વેળાના રે સંગી એક રામ છે રે,
 ચીત્તમાં રે ચેતી શકાય તો ચેત. દીવેલતો ૦ ૩
 ઉંચીને કોટે રે ભાઈ શું દોડતો રે,
 આગળ તો આવે છે મહા આણ;
 રામકૃષ્ણ પ્રભુ રે સાચા સેવજે રે,
 તે પ્રભુ રાખશે તુજને સર્ણ. દીવેલતો ૦ ૪

૪૫

સામન સાંભળ રે સંગી તારા આલીયા રે,
 જે વળી આવતા તારે સાથ;
 ઈંદ્રીયો સવળી રે શીથળ વિથળ થઈ રે,
 લાકડી તો ગાફી છે વળી હાથ. ૧
 ઉદરને કાજે રે પરને આંગણે રે,
 ઉભો વળી સાંજ ને પરભાત;
 ધંધોને કરતાં રે ધોળાં આવીયાં રે,
 નવ લહી કાળ કેરી જે ધાત. ૨
 આ ભવમાં આવી રે ધડપણ શું કર્યું રે,

ભારે મારી જનેતા નવ માસ;
 રામ નામ લેતાં રે રસના આળસી રે,
 ક્રીધી તે તો વીધીયા કેરી આશ. ૩
 બુદ્ધિ બળ સાથે રે બંધનમાં પડ્યો રે,
 જઈ લીડી ભાવળીયામુ બાથ;
 રામ કૃષ્ણ પ્રભુને સાચા સેવજો રે,
 વાલો મારો નર નવારણુ નાથ. ૪

૪૬

હરિ ભજનવિના, દુખદરિયા સંસારનો પાર ન આવે;
 જડબુદ્ધિ છવ સંતવિના સુધ મારગ કોણુ બતાવે.
 તેં અનેકવાર અવતાર ધર્યા, બહુ કર્મનણા કોઠારભર્યા;
 અધ ઓધ તણા અંબાર કર્યા. હરિ૦ ૧
 ફર્યો ચાર ખાણુ લખયોરાશી,
 થયો જળચર સ્થળચર મર્લવાશી;
 માયા બંધનથી ન શક્યો નાશી. હરિ૦ ૨
 તું ઝાડપાડ જડરૂપ થયો,
 તેં શીત વરષા બહુ તાપ સહ્યા;
 તારા કષ્ટ કણુ નવ જાય કહ્યા. હરિ૦ ૩
 કહે પ્રીતમ ચેલી લ્યો પ્રાણી,

દુઃખ જન્મ મરણ એવું જાણી;
તું શું બેઠો આજસ આની.

હરિં ૪

૪૭

હરિ ભજનથકી, છોટા હોય તે સૌથી મોટા થાય;
તન તાપ ટળે, જન્મમરણનાં સંકટ સરવે જાય. ટેક.

જુઓ એકલસંગી હરણીના,
એવા વ્યાસમુની વણ પરણીના;

કહો સુત પુરાણી કુળ પરણીના.

હરિં ૧

જુઓ શુકલકેર મુળ શોધી, જાને પક્ષી મુરીઓત્રોધી;
થયા આપે ઇશ્વર અકરોધી.

હરિં ૨

જુઓ પાંડવની મેડકી માતા,
એવા વશિષ્ઠ વિશ્વે વિખ્યાતા;

એવા ચતુર નર પંકજ જાતા.

હરિં ૩

જુઓ વાલ્મિકીની વાત ખરી,

જેણે દુર્લભશાળામાં દેહ ધરી;

જેણે સો કોટી રામાયણ કરી.

હરિં ૪

જુઓ દાસી સુતશું હીણપણું,

એનું પુન્ય પવિત્ર ચારત્ર ધણું;

થયા નારણ મન મોવિંદ તથું.

હરિં ૫

૪૨

જેમ મધ્યમ જળ ગંગામાં ભળે,
તે તો ગંગા સરણું થઈને ફળે;
જેમ પારસ પરસે લોહ ટળે.

હરિ૦ ૬

જાત ભાત તો નવ જાણી,
હરિ ભજે એ હરિ સરણો પ્રાણી;
કહે પ્રીતમ ઓળખો એ ધણી.

હરિ૦ ૭

૪૮

દેહ મનુષ્ય ધરી, હરિ નાજાણ્યા તેણે સરવસ ખોયું;
મારા વાલાજી, મહામણિ મુકી પથ્થર ચીત પ્રોયું. ટેક
જેણે અમ્રત ઢેળીને વીખ પીધું,

તેણે કુકુ કરમ હાથે કાધું;

તેણે મિથ્યા માન દુઃખ દીધું.

દેહ૦ ૧

જેણે જાળવીયો જઠરા માંડી,

તેને સભારે સુપને નાહી;

લપને લાજ લગાર નહીં.

દેહ૦ ૨

જેણે જગતપતિને નવ જોયો,

તજી દુષ્ટવૃક્ષ ખાવળ ખોયો;

જેણે ઉત્તમ જન્મ એળે ખોયો.

દેહ૦ ૩

જેને કૃત્તની સરણો કહાયે,

તેની સંગે તે સરખા થઇયે;
કહે પ્રીતમ તેથી દુર રહીયે.

દેહ૦ ૪

. ૪૯

હરીભજનથકી છોટા હોય તે મોટા સઉથી થાય રાગ.

મન માને નહીં, સો ફેરા સમજાવું તોયે શું થાય;

મનકઠણુ કઠોર અંચળચિત્ત અપળચિત્ત ચોદશ જાય.

મન ભુતતણી પેઠે ભમતું, મન માયામાં રહેછે રમતું;

તુને હરિ ભજવાનું નથી ગમતું, મન૦ ૧

જગકિંકરનો ભય જાણે, તો મિથ્યા સુખ શિદ્ધ માણે;

ગયો અવસર ઉરમાં નવ આણે. મન૦ ૨

મળ્યો મનુષ્ય દેહ તેમાં નહીં મળ્યા,

તું તો ગાને ગુણ ગોવિંદ તણા;

અથ ઓથ તણા અંબાર ભર્યા. મન૦ ૩

મુગદળના માથે માર પડે, તોયે ફરીફરી તે દ્વાર અડે;

ફળ દેખી મરકટ ઝાડ ચડે. મન૦ ૪

કહે પ્રીતમ ચેતી લે પ્રાણી,

શું સુતો સૌજ્ય ધણી તાણી;

તારે માથે મરણનો ભય જાણી. મન૦ ૫

પાણીનો ખેત્ર બનાવ્યોરે, એનીતો કહીયેઅક્ષત્ર ધણી
 સઉથી રમનારો રે, શોભાતો એના નામતણી. ટેક.
 એ પાણીથી થયાં નરનારીને, એ પાણીથી બ્રહ્માંડ;
 પાણીનું બન્યું મોતી રે, પાણીની બની હીરાકણી.
 પાણીની અમુદ્ય કાય બનાવી, હાડ આમ લોહી માંસ;
 પાણીનાં રે પશુ પંખી બનાવ્યાં, પહાડ પથર ને ઘાસ.
 પાણીના હાથી ઘોડા રે, પાણીથી શાસ્ર પામરી બની.
 પાણીનારે પચ રંગ બનાવ્યા, અઢાર ભાતનાંરે અન્ન.
 હુંથીન્યારોમારો શાઈ બીરાજે તેને દેખીને થયોછું દંમ;
 સંગ ક્રીધે! તેનો રે સત્તા તો આ માની મણી
 અક્ષરાતી અક્ષર બહુ નીપજ્યા ને અક્ષરથી નરનાર,
 ઓંકારધી ત્રણગુણ નીપજાવ્યા, એ અઠાવીસનીરધાર
 ઓગણેત્રીશમા મહાવીજ્યુ રે ત્રીશમાં બાપુ માયબણી

નામ જેણે બણ્યું રે તે તો વેદ આરે વેદ બણ્યો;
 ભેદ જેણે બણ્યો રે તે તો ખરો તરત બણ્યો. ટેક.
 મળતરીશ આબ્રણ અંગે ધરી નારી,
 નાક વીનાનો શો શણગાર,

કરીએ જો આપનું આપ ન જાણ્યું;
 તે કેમ કરી ઉતરે પાર,
 સાર ક્યાં મળશે રે જાણ્યો ખરો પણ ન ગણ્યો. ૧
 વાંઝણી નારીને સુપનું આવ્યું છે,
 પુત્ર નથી રે એની પાસ;
 એમ ભજન દેખા દેખી કરે છે,
 તેની કેમ પુરી થશે આશ.

કેમ આપ કહેશે રે વંશયાએ જે પુત્ર જાણ્યો રે. ૨
 નામ ગુણને રૂપનો નાશ, વળી ચોથું પદ અવીનાશ,
 એ ચોથાપદનો જેમેઠ જાણે, તેને કહીએ હરિતણો દાસ
 ના કરી કર્મનો રે સંશે, એક પળમાં જાણ્યો. ૩
 મરીખી રાખી તમે ગુરને સાહો કરો શબ્દોનો તોણ;
 આપણુથકી જે અઠકો મળેતો તેનો ધારણ કરજોબોણ
 ગુરને સંજ આપુ રે અનામી નામ પોતાનો બન્યો. ૪

પર

ટોટાડી કહે તજિયે રે, ભુમી ઉપર ભાર થશે;
 અઠાર અક્ષોણી રે દળ અટવાઈ જશે. ટેક.
 ભુતિલ જઈ વ્યોમો વસિયે પણ ભવિષ્યે ન ભુલે;
 ફરણે ફર્યું તે કોઈથી ન મટે, શું ફાપેણમાં કુલે;

હજીર હુકમથી રે હોનારું તે સેજે હશે. ટીટાડી૦ ૧
 રામ પ્રગટીને રાવણ રોળ્યો, ને પાણીમાં બાંધી પાળ
 સોનાનીલંકાક્ષણમાંત્રુટાવીને, વિભિષણ કયોરેભુપાળ;
 વીશે ભુજ વાઢયા રે, છેઘાં મસ્તક દશે. ટીટાડી૦ ૨
 પ્રહ્લાદજીની પ્રતિજ્ઞા પાળી, હિરણ્યા કસ્યપુ હણ્યો,
 નરસિંહ રૂપ ધર્યું મારે નાથે, બ્રહ્માના વરને ગણ્યો;
 હરિથી સર્વે હેઠું રે ઉગરે નહી ઉપાય કરો. ટીટાડી૦ ૩
 ગજવટ નાંખીને ઇંડાં ઉગાર્યાં, પક્ષીનીક્રીધી પ્રતિપાળ
 ભાળ મને લાધી રે, હરી હરીજનમાં વસે. ટીટાડી૦ ૪

૫૩

કપોતની કહે છે કે કંથ મારૂં કહ્યું કરો,
 સીંચાણીનો ભેછે રે પરધીએ બાણું ધર્યો. ટેક.
 અહીંથી ઉડી જઈ અળગારહિયે આદેશ તજ પરદેશ,
 મરમવચન પીયુમારારે, માનોલાજ નહીઆવે લવલેશ;
 પ્રમ દને મેલો રે રાંક થેણુ દુધે ધરો. કપો. ૧
 કપોત કંથ કહે કાયર કામની હોનાર છે તે હોશે;
 શનરૂતું સાત્ર તે સેજમાં ટપશે, કયું કર્તાનું થશે;
 હરદે હરિ રાખો રે, મુખે કશ્ન કશ્ન ઉચરો. કપો. ૨
 અહિં દસ્યો પારધીને, પાયે દગ્યો બાળ તે વાર,

સૌંઆણાનુંં છેદીયુંં શિર કશ્ચ કરણી કરતાર;
ભાવે ગુણુ ભાખો રે, ભવજળ તારો તારો. કપો૦ ૩
તન તરવર પ્રાણુ પંખીડો, પ્રવૃત્તિ નિવૃત્ત યે નાત,
અહકાર આહને જરાપારધિ, કરોધસૌંઆણો નિરધાર;
મુકુંદ મનમાંથી રે પ્રભુ નવ રાખો પરો. કપો૦ ૪

૫૪

માથે કોપી રહ્યોછે કાલરે, ઉંધ તને કેમ આવે.
પાણી પહેલી બાંધી લેને પાળ રે. ઉંધ૦ ૧
નથી એકે ઘડીનો નીરધાર રે; ઉંધ૦
આ તો સુપના જેવો સંસાર રે. ઉંધ૦ ૨
અલ્યા એળે ખોયો અવતાર રે; ઉંધ૦
તારાં માથે ભમે છે જમનો માર રે. ઉંધ૦ ૩
તારા મનનુંં ધાર્યુંં થશે ધુળ રે; ઉંધ૦
આરં તોલાં છે મણુમાં ભુલ રે. ઉંધ૦ ૪
કરી આવ્યો છે ગર્ભમાં કોલ રે; ઉંધ૦
થોલં આવેલુંં થાય છેક થોલ રે. ઉંધ૦ ૫
જેતાં જેતાં આયુષ ખુટી જાય રે; ઉંધ૦
તારા હાપણુમાં લાગી લાય રે. ઉંધ૦ ૬
કાંઠે આવેલુંં બુડસે ઝાઝ રે; ઉંધ૦

તારે કાજે કહે છે રૂપિરાજ રે.

ઉંધ૦ ૭

૫૫

આભડશેઠમાં બુડયું બધું અંમ; સાર થાય સી રીતે
 નથી નાહાતો જોદાવરી કે સંમ રે. ૧
 દેલ મંદીરમાં નથી કર્યા દીપ રે;
 નથી કરતો તું ટેલીયાની ટીપ રે. ૨
 નથી ચપટી કરાવ્યાનો ચાલ રે;
 ખાવા તાકે મક્તના માલ રે. ૩
 દેવ દરશનનું નિત્ય નથી નેમ રે;
 આખી પૃથ્વિનાં હોરી લીધાં વેમ રે, ૪
 નથી વાપરતો દેવની હસુ ધરે;
 નથી વાપરતો વીમ્રની વીસુધ રે. ૫
 નથી દીધાં તીરથમાં દાન રે;
 નથી આપ્યાં અતીથીને માન રે. ૬
 નથી કરતો તું ખજાની ખેરાત રે;
 રૂપિરાજની ન રાખી રૂદે વાત રે. ૭

૫૬

હવસડા આજ કે કાલે બધું,
 હમી બશે રાખ થઈ તન અહાણું. હવસડાં ટેક.

- પડ્યાં જાળે પંખી તેતો પકડાશે,
 કમળ ખીલ્યાં તેતો કરમાશે,
 જનમીયા તેતો જરૂર મરી જાશે. ૧
 ગયા જેને ગાદીપતિ ખાઇ ગોથાં,
 પડ્યાં મુઝી ચાલ્યાં પંડિત પોથાં;
 થયાં પછે થોડે થોડે સડી થોથાં. ૨
 ખમાખમા કહેવાતાં પડતાં આખડતાં,
 ચતુરંગી જેની પુઠે દળ ચઢતાં;
 જુઓ એના નામ હવે નથી જડતાં. ૩
 ગુણીજન જેની આગળ નીત ગાતાં,
 વળી દેશમાં વખણાતા;
 તે તો ગયાં કાળના પુરે તણાતાં. ૪
 નવાનવા પોશાક પહેરી નીકળતા,
 મહોટા મહોટા મહિપતિને જઇ મળતા;
 બહુ એહેવા મળ્યા મશાણુમાં બળતા. ૫
 પુત્રાં કાને લટકાવી ફાંકડા ફરતા,
 ધમ ધમ કરતાં ધરતી ઉપર પગ ધરતા;
 દીઠા એતો નજરે ઠાઠડીયો ઠરતા. ૬
 જેને ઘેર મડગડ ત્રંબાળું ગાજે,

વળી વાળ છત્રીસ વેગમાં વાળે;
રાજ એવા જલતા જોયા રૂપીરાજે.

૭

રે મનડા માન્ય સાચું છે મરવું,
ખીલ્યાં પાંદડાં એને નહીં મટે ખરવું;
પડતા ચહેમાં કંઈક કો વરસ પચીશે,
વળી કેટલાક તો વહી ગયા વીશે. ૧
ત્રીયા મેલી ટળવળતી કોઈયે ત્રીશે રે,
ખુટે કાળે કંઈક અગાશીથી ખશીયા;
રહ્યા ખપી પરદેશમાં કંઈક રસીયા,
દિઠા કંઈક દેહોત વીષ ધરે ડસિયા રે. ૨
આળાવયમાં શોધી લીધાં કંઈક બળીયે,
ફર્યાં જાણે વાંદર ચોળાની ફળિયે;
કાઠી નાંખ્યા કંઈકના વંશ કોગળીએ. ૩
ભળી ગયા ભોમી વિશે કંઈક ભોગી,
ઉડી ગયા કંઈક તારી આગે ઉઘોગી;
જતા રહ્યા જાણુ દિગંખર જોગી રે. ૪
નીચુ કરી કાંધ ન કોઈને નમતા,
મહા અભીમાન અને અતિ મમતા

ભાળ્યા એના સમસાને કાગડા ભમતા રે. ૫
 લખેશરી કરોડપતી કંઈક લોકો,
 હતો જેના હાથમાં હેમનો હોકો;
 પડી ગયું એહેવાની ઓચંતી પોકો રે. ૬
 મહી નોય સુપાનની દોલત સાચી,
 કાયા માયા એજ રીતે જાણો કાચી;
 રખે રૂપીરાજ કહે જાઓ રાચી રે. ૭

સુદામાને બતાવેલી અકળ લીલા.

એક વખત વિકુલવર આદ્યા, ભાવલક્ષ્મી ઉપર જાવ્યા;
 બાળ સનેહિ સુદામાને મળવા, માધવજી આવ્યા. ૧
 સુદામાપુરીમાં પ્રભુ પધાર્યા, નર નારીને હેત વાપ્યું;
 પવિત્ર પલિ સુદામાની, હરજીને આશન આપ્યું. ૨
 સુદામા કહે છે નારીને, ચડાવ્ય ચુલે તપેલી;
 રીઝ સીઝને નવ નીધ તે, આ હરી એમને આપેલી. ૩
 મુષ્ટી તાંદુલ લઈ માધવને, મને ઘણો ગ્રહસ્થ હર્યો;
 દળદર હતું દાણા ન મળતા, તે દુઃખનો દીવસકર્યો. ૪
 રામા રસોઈ કરવા બેઠી, શાક પાક સામગ્રી ઘણી;

રાટલીની શેર કણેક બાંધિ, તેમાંથી અદશેર વણી. ૫
 ત્યારે સુદામા કહે શામને, શીઘ્ર ભુખ્યા બેશી રહીએ;
 રગોઘ તૈયાર થવા આવી, નદિએ નહાવાને જઈએ. ૬
 એટલે ઉઠ્યા શામ સુદામા, એક એકના કર ઝાલ્યા;
 સ્વચ્છ ધોએલાં વસ્ત્ર લીધાં, વાતો કરતા બેઠિયાલ્યા ૭
 સુદામા કહે સુણો શામજી, હું બ્રાહ્મણપર હેત લાવો;
 લોક વાત કરે છે માટે, અકળ લીલા મુને બતાવો. ૮
 એ અકળ લીલા જોવાને, મોહન હું મર મથી;
 શામ કહે અકળલીલા, જોવામાં કાંઈ શાર નથી. ૯
 સુદામા કહે મારે જોવી, એમ કરતાં નદીએ આવ્યા;
 અકળલીલા હરજીવનજી દેખાડવા, દીલભાવ લાવ્યા.
 શામ કહે સુણો સુદામા, મનતણો મુમત મેલો;
 આ પારથી હુબકીમારો તે, પેલે પાર કોણ જાય પહેલો.
 એમ કહી મુમતે ચડીયા, પડીયા નદીના નીરમાં;
 ત્રણલોકનો નાથજ ત્યાંથી, જઈ ઉભો સામી તીરમાં.
 અકળલીલા નથી ઓછી, નઉત્તમ નટવર નાગરમાં;
 હરજીએ હડસેલી મેલ્યા, સુદામાને સાગરમાં. ૧૩
 બે ઘટીકાએ બહાર નીકળ્યા, પસ્તાવો મનમાં કરતાં;
 ક્યાં ગયું ધરને ક્યાંછે ધનશામ, આંખે આંસુડાં ભરતાં.

ભારે જળ જોઈ ભડકી ઉઝ્યા, ભજવા માંડ્યા દીનખંધુ;
 નદી મારી ક્યાં નાશી ગઈ, ક્યાંથી આવ્યો આ સીંધુ.
 આ જળથી નહીં ભઉલવતો, કહી જુગદીશનું ધ્યાન ધર્યું;
 દામોદરને દયા ઉપની, સાગર વચ્ચે ગામ કર્યું. ૧૬
 તેમાં મલેચ મનુષ્ય વસાવ્યાં, અવળી રીતી તે ચાલે;
 બ્રાહ્મણ શુદ્ર સરવે સરખા, એક એકને કન્યા આલે.
 તેવા ગામમાં ગયા સુદામા, નગરશેઠ સામા મળ્યા;
 બ્રાહ્મણ તમે ભલે પધાર્યા, કહીને સાથે લેઈ વળ્યા.
 વીપ્ર કહે સુદામાપુરી, કહો શેઠ કેટલે હશે;
 શેઠ કહે સુદામાપુરી, જાતાં વીસ વરસ થશે. ૧૯
 વીસ દીનથી વહાણ ગયાંછે, તે જઈને પાછાં આવશે;
 પછી તમને ઘેર પહોંચાડે, સાઠ વર્ષે જલું ફાવશે. ૨૦
 સુણી સુદામા સંતાપ કરતા, કોને ઘેર જઈને રહીશું;
 પેટ પાપી પુણવા લાગશે, ક્યાં જઈને અનાજ ખઈશું.
 શેઠ કહે સંતાપ ન કરશો, સઉ તમારું કષ્ટ કાપું;
 ખાવા પીવા ઓઢવા પહેરવા, રહેવાને મંદીર આપું.
 મારે પેટ છે પવિત્ર પુત્રી, તે દેઉં તમને કન્યા;
 સુદામા કહે લેઉં શુદ્રની, થાય અતી અધરમ અન્યા.
 ત્યારે શેઠ કહે આ ગામમાં, બ્રાહ્મણ શુદ્ર સહુ સરખા;

સઘળે એહું અન્ન મળવાનું, ભુખે ક્યા મારશોવળખાં.
 એટલે સુદામા અકળાયા, ગામ લોક ગરદન ઘાલે;
 સાઠે વરશે ઘેર જવાનું, અન્ન ઉઠક વણ કેમ ચાલે.
 અન્ન ખાઈશું ને વટલાઈશું, પરણ્યામાં ચીત્ત પેહું છે;
 નાત રહી સુદામાપુરમાં, ત્યાં જાણવા કોણ બેહું છે.
 એવું સમજી કન્યા પરણ્યા, જીદુ ધરખાર લઈ રહ્યા;
 પત્ની રાંધે પોતે જમે, બ્રષ્ટો ભેગા બ્રષ્ટ થયા. ૨૭

સુદામાએ સંસાર માંડ્યા, નારીને પંચ પુત્ર થયા;
 પાડોસમાં એક અબળા મુઠતી, તે સાડે સમશાન ગયા.
 ઘણુંક માણસ ગયું મશાણું, મડદુ છોડીને જીએ;
 જે નારી મુઠ તેનો નાથજી, આંખે આંસુથી રૂએ. ૨૮
 કાષ્ટ લાવી ચીતા ખડકી ચીંત્યામાં બહુ જીવ પેડા;
 નારીનું મુસ્તક ખોળામાં લેઈ, ને પીડિ બળવા બેઠો.
 સુદામા બેઈ વીરમય પામ્યા, બળનારો મુરખ જેવો;
 સુંદરી સાથે પુરૂષ મરે, આ અનરથ અવળો કેવો. ૩૧
 તે સુણીને સહુ જન બોલ્યા, સુદામા તું છે મતિયો;
 ગામ ચાલ છે નારી પુઠે, સ્વામી હોય તે થાય સતીયો.
 સુદામા કહે ચાલજ ખોટો, તેને તમે માન્યો ખરો;
 કોઈ પુરૂષ બળે નહી, તેને કહો ભાઈ તમે શું કરો.

લોક કહે ન તોડીએ ધારો, બાંધીને સાથે લઇએ;
 સારી રીતે બળે નહીં તો, પરાણે બાળી દઇએ. ૩૪
 સુદામા કહે એરે શામજી, સરવે લુચ્યા લોકે નડશે;
 મારી પત્નીનો પંડ પડે તો, મારે પણ બળવું પડશે. ૩૫
 એવો એવો સંતાપ કહતા, ભજતા શ્રી અંતરજામી;
 હરી લીલાથી સુદામાની, પત્ની પણ મરણ પામી. ૩૬
 સુદામાએ શબ દીઠું ને, પોક મેલી રડવા બેઠા;
 જાણ્યું જોડે મને બાળશે, કોઠીયો વચ્ચે જઈ પેઠા. ૩૭
 નત્રતણા ત્યાં લોકો આવ્યા, મડદું ઉપાડ્યું હાથે;
 સુદામાને શોધી કાઢ્યો, બળવા સારૂ દ્યો સાથે. ૩૮
 સુણી સુદામા થરથર ધુજ્યા, ખુણે રહી આંખો ચોળે;
 લોક લાંઠીઆ લેઈ લાકડીઓ, કોઠી કબાળા ખોળે. ૩૯
 ખુણાણાંથી ખોળી કહાડ્યા, ખેંચીને બારણે લાવ્યા;
 હાથ જાડી હઠવા ન દીધા, તેડીને મશાણુ આવ્યા. ૪૦
 ચીતા ખડકી સહુ લોક ખોદ્યા, બાકી નરહ વીત્યામાં;
 પહેલેથી સુદામા સમજી, બીરાજો આ ચીતામાં. ૪૧
 સુણી સુદામા કરે સોસના, અગનીના ભડકા થાશે;
 ફેલા ઉઠશે પાણી છુટશે; દુઃખ પામીને જીવ જાશે. ૪૨
 અગ્નિ ન ખમાય ને જીવ જાય, બળ્યું બળવું નારીસંગે;

તે કરતાં પડુ હરીયામાં, વેઠના વ્યાપે નહીં અંગે. ૪૩
 એવું મન વીચારી બોલ્યા, બળવાને તૈયાર થઉં છું;
 ઉભારહો ભાઈ મેલો મને, એકવાર નહાવા જઉં છું.
 એમ કહીને છેતરી ચાલ્યા, જળમાં જંપાપાત કીધો;
 સ્નેહી સુદામાને શામળાએ, નદીમાં ખેંચી લીધો. ૪૪
 સુદામાએ ડોકું કહાડ્યું, એટલે હસ્યા વનમાળી;
 પ્રભુ કહે તમે છો પાછળ, હું આગળ છું લ્યો તાળી.
 સુદામા કહે શેની તાળી, ઘણાંક વરસ વહી ગયાં;
 સાચુ કહેજો સમ છે મારા, ક્યારના અહીં ઉભારહ્યા.
 કૃશ્ન કહે રણુણાં આવ્યા, નારી રાંધી રહી હશે;
 વીઠલ કહે વસ્ત્રજ પહેરો, રસોઈ શીતળ થઈ જશે. ૪૮
 સુદામા કહે શું બોલો છો, રસોઈ શેની શીતળ થઈ;
 પ્રભુ મરકરી કરવાની તે, ટેવ તમારી ગઈ નહી. ૪૯
 તે કરતાં તમારું બોલ્યું, સત્ય હોય તો વાત કહું;
 એ વાર્તા કેને નવ કહેશો, કહો તો હાંસી કરે સહુ.
 મહારાજ તમ સાગે સંરત, કરી પાણીમાં હું પડ્યો;
 કીનારો કેમે આવ્યો નહીં, સાગર જળમાં નીકળીયો.
 ત્યાં સોહામણું નગ્ર નીરખ્યું, બ્રહ્મા બ્રહ્મી સઉ પ્રાણી;
 ઉંચ નીચને ભેગુ ભોજન, અનીતી દુઃખની આણી.

ત્યાં હું ગયો વિવા થયો, શુદ્રજનના ધરમાં પેઠા;
 ખાનપાન સહુ સસરે પુર્યું, તેની પુત્રી વરી બેઠા, ૫૩
 ચોખા રહેવા મન ધર્યું, પણ અન્ન ઉદકવણુ ટવળાયો;
 જે નીચ જાતી પરણ્યો, તેનું રાંધી જમી વટલાયો.
 વટલીને ધર સંસાર માંડ્યો, પાંચ પુત્ર તેનેજ થયા;
 તે વાતને બહુ દીવસ વીત્યા, તેવારના શું ઉભા રહ્યા.
 સુણીને સામળીયો બોલ્યા, ભાષણ તમારું ભાવ્યું;
 શો સીંધુ શાં સુંદરી છેયાં, શું તમને સ્વપ્નું આવ્યું.
 જાગૃત છોને લવરી માંડી, ન બોલસો દુઃખસે ડાચું;
 સુદામા કહે સોગન તમારા, નહીં સ્વપ્નુ એ છે સાચુ
 શામ કહે સાચુ હોયે તો, સંગ તમારો પરહરિયે;
 બ્રાહ્મણ જાતી બ્રષ્ઠ થયા, તેની તો સોખત કેમ કરીયે.
 વીઠલ વદે કહું વીશ્વવાં, ચાડી કરવા ચોરે ચડું;
 સુદામા કહે વાત ન કરશો, પ્રભુ તમને પાયે પડું ૫૯
 તવ સામ કહે ચાલો સંચરીયે, તમારી નારી પાસે;
 મહાર કે તમાર સાચુ, સઘળુ તે ત્યાં જણાશે. ૬૦
 લવરી માંડી ભાંગ પીધેલી, કહીને કૃષ્ણે કર ઝાલ્યા;
 ગાંડામાં ગણી કહાડીને, સાથે લઈ મહોલે ચાલ્યા. ૬૧
 ધરમાં સ્નેહી સાથે પેઠા, અકળલીલા બહુ પાકી;

રામાની રસોઈ જોઈ તો, નવટાંકની રોટ્લી બાકી.૬૨
 તેણું જોઈને ઝાંખા થયા, સુદામા પડીયા વીલા;
 શામ કહે તમે સંસાર માંડ્યો, તે સઘળી મારી વીલા.
 સુદામા કહે અકળલીલા, શું વખાણું મુખથકી;
 ત્રીકમજી તમારી લીલા, સ્વપ્ને પણ જોવી નથી. ૬૪
 સુદામાજી બન્યા આવરા, ભક્ત જનને મન ભાવે;
 વ્યાસ વલ્લભ વાણી વદે છે, કશ્ચ કળામાં કેમ આવે.

જુલ જી.

ગાયો ચારીને ગોવિંદ ઘેર આઘ્યાને વારણા લેઉ
 વારી વારી, ઘરમાં પેસતા કાન ઉઘાડા દીઠા, જુલણી
 ક્યાં રે વિસારી ઓ નંદના નાનડીઆ રે, ખમા મારા
 મનના મોહનજી રે; ખમા મારા તનના ત્રીકમજી રે,
 ખમા મારા પ્રેમના પાતળીયા રે. ખમા રાયે રણછોડ
 રંગીલા રે, નંદલાલ જુલણી ક્યાં રે વિસા. ૧ રૂવે રૂ-
 વેને કાન રૂદન કરે ને, લાવી બેસારૂ સામે ઓટે, એ રે
 જુલણીને કારણે રે, કાન મંદરીયામાં લોટે; ઓ નં-
 દના નહાનડીઆ રે. ૨ સાફ સોનાની સોએ મંગાવુ,
 ને રૂપલા કેરા ધાગા; ખાંતીલો દરજી શીવવાને બેઠો,
 કહાન કુંવરના વાધા. ઓ નંદના નાહનડીયા રે. ૩

૫૬

એ રે જુલણીમાં કાંઈએ નથી, પણ જડીઆ છે મા-
લેક મોતી; એ રે જુલણીને કારણે રે, ગોકુળ મથુરા-
માં જોતી. ઓ નંદના નાહનડીઆ રે. ૪ જરકશીનો
જામો શીવડાવું, ને ઉપર શીવડાવું કાનટોપી; છાનો
રેને મારા કુંવર કનૈયા, કાલે પરણાવું ગોપી ઓ નં-
દના નાહનડીઆ રે. ૫ દ્વારકાથી પ્રભુ ડાકોર આવ્યા,
ને ડાકોર કીધું છે કાશી; મધરાતે મથુરાંથી નાઠા, મા-
રી છે પુતના માસી. ઓ નંદના નાહનડીઆ રે. ૬ રૂ-
પીઆ તે ગજનો મશરૂ મંગાવું, ને ખખીયા દેવરાવું
રામ રાતા; ગાય શીખે ને સાંભળે રે, ગુણ ગાય જસો-
દા માતા. ઓ નંદના નાહનડીઆ રે. ૭ ખમા મારા
મનના મોહનજી રે ખમા મારા તનના ત્રીકમજી રે,
ખમા મારા પ્રેમના પાતળીયા રે, ખમા રાય રણછોડ
રંગીલા રે. ઓ નંદલાલ જુલણી ક્યાં રે વીસારી. ૮

ધૃવાખ્યાન.

કાવ.

શ્રી ગુરુ ગોવિંદને વરણુવું પ્રેમ શું લાગુ પાય
આરાધુ અવિનાશ એવા આનિરંજન રાય. જે૦ ૧
આદી નિરંજન અકળ સ્વરૂપ રામે લીધા રમવા રૂપ
સૃષ્ટિ નીપાવા થઈ મનશાય સુભટ પોઢયા જળ માંય
હરી જળમાં પોઢયા સહી શેષ, નાગ ઉપર તે જાય
નારાયણની નાભી કમળથી બ્રહ્મા પ્રગટ થાયે;
બ્રહ્માના સ્વયંભુ તન તેના પાંચે પુત્ર પાવન
ત્રણ કન્યા બે પુત્ર વીખ્યાત;
પ્રાય વરતપ ઉત્તાનપદ.

જે૦ ૩

ધત્તનપાદ નર નીપજ્યો રાજ રૂપે નિધાન
રાજને બે સુંદરી તેનાં સુરતી સુમતી નામ
સુરતી ઉધર નહીં રે માન તેના ધ્રુવજી એક સંતાન
સુમતિ ઉપર છે ધણું હેન તેનો કુંવર ઉત્તમ એક. ૪
ઉત્તમ ઉછંગ બેસાર્યા રાયે સભામાંહી એકવાર
પુત્ર લડાવે પ્રેમશુ રાણી હઘડે હરખ અપાર
હરખ ન માયે હઘડામાંય ધ્રુવજી રમતા આવ્યા ત્યાંય
ઉછંગ બેસવા કીધાં મન અપરમા કહે કઠણ વચન. ૫

૬૧

સુમતી.

અપરમા એમ બોલી ભુંડા એ સુખ તુજને ક્યાંથી
અભાગણીના પેટતણા તુ જાત અકરમી ઇહાંથી
ઇહાંથી જઈ વનમાં તપ માંડ હરી ભજીને કાયા છાંડ
ફરી જન્મ લે મારે શરીર તો તને રાજઅપાવીશ વીર.
વચનો વીનતાનાં સાંભળી ઉતર્યા મહોના રંગ
સભા તે સધળી દેખતાં ધ્રુવજી થયા મન ભંગ
મનભંગ થઈ નાંખ્યો નીવાસરો તેઃ આવ્યો માનીપાસ
માયે ચાંખ્યા રૂદ્રીયા સાથ
કહો કુંવર કોણે દુભાવ્યા આજ.

જેઠ ૭

ધ્રુવ.

આજ સભામાં માવડી બેઠો ઉત્તમરાયને ખોળે
ઉચંપ બેસવા હું ગયો ત્યારે અપરમા એમ બોલે
અપર કહે અભાગણીકેરા સુખ વાંચોતો વનજઓવેલા
ફરી જન્મ લે મારે શરીર તો તને રાજ અપાવીશ વીર.

સુરતી.

વળતી માતા ઉચરે કુંવર હાઈ ને ધરીએ દુઃખ
પુરણ પુન્ય કીધાં હશે ત્યારે તે ભોગવે છે સુખ
સુખઆપણુને ક્યાંથી વાલા નીયમ ધર્મ કસનથી પાળ્યા

નથી સંતોષ્યા જોગી જતી તપ તીરથ વ્રત ક્રીધાં નથી.
 નથી સંતોષ્યા સાધુને નથી આપ્યાં વિપ્રને દાન
 ઓઆ કરમ જ્યાં આપણાં ત્યાં રે ક્યાંથી રાયના માન
 માન ભોગવે ઉત્તમ નીત્યરેત વીના ક્યમ પામીએ વીત
 જો કહો ઇંદ્રાસનનો ખપ તો, કુંવર, જઈ માંડો તપ.
 તપ માંડયું બ્રહ્માજીએ ત્યારે પ્રગટ્યા નારદ મુન્ય
 મુનીએ માંડ્યા મોટો જગૃત પતીરથવ્રત થયા સુભાગ
 જો કરીએ શ્રી હરી પ્રસન્નતો અભાગીયાં ટળીયે તન.

૬૩વ.

તને અભાગણું હું ટાળું મા છું રે તમારો તન
 વનમાં જઈ વેગે કરીને સુખ સંભાર નહિ અન્ય
 સુખ સંભારે સાલે જેહ વીશ્વંભરે પરડીયો દેહ
 હરી મળેતો તાપ ઓલાય, નહીતર પ્રાણ તનુરે માય.

સુરતી.

માતાને આંસુ આવ્યાં ને અંતર ઉપજી દાઝ,
 રાજાએ મને પરહરી કુંવર તુયે કરે છે તાજ્ય
 તુજવિના હું રહીશ કેમ ટોળાં વછુટી બ્રગલ્લી જેમ
 જળવિના જેવી માંછલી મારા પ્રાણ જશે ટળવળી.

૬૩

૬૩વ.

ટળવળ મારે માવડી તું હવે દુઃખનો આવ્યો અંત
બીજ રોપાવીશ સુખનુ તેને ફળ લાગશે અનંત
ભુનંત કરણા કરશે હરી આપણી આશા પુરશે ખરો
એછે અનાથનોરે નાથ તેને ભજવા જાઉં રે માત. ૧૩

સુરતી.

વળી માતા એમ ઉચરે કુંવર પાંચ વરસનો તન
બીજું બાલક એકે નથી કેમ હું વાળું મન
કેમ મોકલું વનની વાટે કહેતાં મારાં હર્ષડા ફાટે
આંખની આગળ રહોને બાળ, ઘેરબેઠાભણ્યે ગોપાળ.

૬૩વ

ઘેર ગોપાળ ન પામી રે મનમાં મોહ ઉપજે માય
ખાતાં પીતાં પહેરતા માતા કેમ હમાશે કાય
કાયા હમતાં સરશે કાજ તપ કરતાં ગળશે મહારાજ
વનમાં જઈ વહેલો આવીશ માતાદો સુજને આશીષ.

સુરતી.

આશિશ દેછે માવડી સુતને હજ્યો કુશળ કલ્યાણ
મસ્તકે રક્ષા માયની કંઠે કૃષ્ણની રક્ષા જાણ
કંઠે ધરજો કૃષ્ણ ઉરની આગળ નારોકણ

કટી કેશવ પુરુષોત્તમ પાય એથી આશીશ દે છે માય.
 માને આંસુ આવીયા ત્યારે થંભીને રાખ્યાં નીર
 મારી જીભે કેમ કહું વળી વનમાં વીચરો વીર
 વીર વચન કોનાંનવ ધરશેતપકરતાં માયા નવકરશે
 તપથી તમને મળશે હરી વીર વેગે પધારજે ફરી. ૧૮

કવી.

ફેરા ફરીયો માતાને રે ફરીને લાગ્યો ચર્ણ
 આજ્ઞા માગીને સાંચર્યો વંદીને શુકન
 શુકનમળી સ્વસ્તી ગાય શુવાસણી બેડુ ભરી જાય
 વર કન્યા પરણીને મળ્યા વેદ ભણતાં વિપ્રજ મળ્યા.
 મળ્યા શુકન સહુ હરખનાંરૂવજીનીકળ્યાનગરખહાર
 આગળ જાતાં રૂવજીને રે મળીયા બ્રહ્મા કુમાર
 બ્રહ્માકુવરભમવાનનેચહાતા હરીગુણ ગાતા વેણુશુ વાત
 કરજેડી કહેછે ભુપતન ક્ષમા કરો તમે નારદ મુન્ય.૨૦

નારદ.

કહે શીદ જાઓ છો શું છે તમારું કામ
 કોણ તમારા માત પીતાને શું છે તમારું નામ.

રૂવ

મારું નામ છે રૂવ નીરધાર મારા પીતાને બે છે નાર

રાવ રાણા બેઠા શારંગ ઉત્તમને તેજ્યો ઉછંગ.
 ઉછંગ બેસવા હું ગયો મારી ખાંત હૃદયાની બોલી
 દ્રષ્ટીએ મુજને દેખીને અપરમા એમ બોલી
 અપરકહેઅભાગણીકેરાજેસુખ,વાંઝોતોવનજઓવહેન
 ફરી જન્મ લે મારે પેટ તો તને રાજ અપાવીશ નેટ.
 નેટ નારદ કેમ ભોગવું એનું આપ્યું ધન
 સભા સઘળી દેખતા મને કીધાં કઠણ વચન
 કઠણ વચન તે કેમ વીસરે લોહા સમ હોય તો નીસરે
 ખડગતણોતો સહિરે ધાય પણ એ બોલસહ્યાનવજાય.
 નારદ.

જ રે ઘેર અત્યારથી તું એવડો શો ધરે કાળ
 માન કુંવર શું તાડરે તું પાંચ વરસનું બાળ
 બાળકને શા ધરવા બોલ બાઓ પીઓને કરો કલોલ
 અપરમાનાં એવાં હેત વિચારીને વાળો ચેત.
 ધ્રુવ.

ચિત તે કંઈપેર વાળીયે, મને બોલાવ્યો નહિ બાપ
 કશાયમાં લેખ્યો નહિ હુંતો તે અકળાઉછું તાપ.
 તાપ કુંવર નારદ નવ આણીયે રતી,
 સુખ દુઃખનું કોઈ સરીગત નથી.

૬૬

હરિયે નીરમ્યું તેમજ હોય કર્યા કર્મ છોડાવે નહી કોય
કો કાળે વ્રદ્ધિ હાણ છે, તેનો ન ધરો હર્ષને શોક,
અણચીંતવ્યું જે આવી મળે ને તો ધર સંતોક.
સંતોષી કુંવર ઘેર પધારો અપરમાના બોલ વિસારો.
આવ કુંવર તારા આપને કહું, રાજ અપાણું નેમાનેસહુ.
ધ્રુવ.

સભામાં શું દેખાડીયે, સઉકોમાં વળી નાક,
સભામાં જ્યારે શોભશું મન પુરૂષે અક્ષીલાખ
લાખ લાખેણો કરશે હરી, ત્યારે મંદીર આવીશ ફરી
તપકરતાંજેહરીનહીંમળે, તોમુજ પ્રાણ તજીશ હું બળે.
નારદ

બળ ક્રાધે હરિ નહિ મળે માનો મારા તન
જન્મ થકી બેગ દેહ દમે, સ્વપ્ને નહી દરશન;
દર્શન તમને કેમ થાશે વન જઈને વીમાસણ થશે
વાધ વરૂ વનમાં બહુ હશે, તે દેખી તુજ તન ધ્રુવજશે
જશે ચીત સંસારમાં ત્યારે સાંભળશે રંગ ભોગ,
ભ્રુખ તરસ જ્યારે લાગશે, ત્યારે કુંવર મુકશે ભેગ.
ધ્રુવ.

ભેગ રૂપી નહી મુકું સ્વામ મન ઈંદ્રિયો રાખીશ ધામ,

મેરૂ ચળે પણ ચુકું નહિ
રૂપીજી તમ પ્રતાપે સમી.

નારદ.

રૂપી કહે તું નીસર્યો ત્યારે જાતે મધુવન માંય.
જમુનાજીમાં નારીને તપ આદરજે ત્યાંય.
ત્યાં જઈ કરજે અદ્યાશન જળ પત્રને ફળ પ્રાશન,
વળી તુ ભજજે હરીનું નામ, સ્વરૂપસમજેશ્રીધનસ્થામ
શ્યામને શીશ મુગટ છે કાને કુંડળ મકરાકર,
કોટે સ્તુભ કામમેખળા પાય નેપુર ઝણકાર,
પાય પદમ શંખ ચક્રને ગદા એવું સ્વરૂપસમરજેસદા
કાનમાં અક્ષર કહું જે, દ્વાદશ અક્ષર ભણુજો એહ.
એમ કરતાં ખટમાસમાં તુજને મળશે વૈકુંઠનાથ.

કવિ.

આશર્વાદ દેઈ દાસને મસ્તકે મસ્તકે મુઠ્યો હાથ
હાથજો ધ્રુવ લાઘ્યો ચરણ આજ્ઞા માગી વિચર્યો ચરણ
એહ કથા રહી એણે કામ રૂપિ પધાર્યો રાયને ગામ.
મુની આવ્યો મહારાજનું જોવા રાયતણું સુખ મન.
માન દિધા પ્રહ્લ પુત્રને વળિ આપ્યાં આસન
આપ્યાં આસન બેઠાં રૂપિ આશા ઉત્તમ તાતને વશી.

આશા રે રૂપિ સુખ નારાજ ધ્રુવના ચીંતાઅતિ આજ
 આજ સભામાં રૂપિજી મારે ઉત્તમ ખોળામાંય
 ધ્રુવજી હોય તો આજ વધે બહુ ઉછંગની શોભાય
 સ્ત્રીને ઘુરાંસે વિસર્યું બાળ અપરમાયે દીધી ગાળ ૩૪
 રૂપિ એ વચન નિસરિયો રે વિરો થયો શે વન
 વનમાં વાઘ વરૂ હમે તેને દેખી ધ્રુજશે તન
 તન ધ્રુજશે તડકે ટાઢે મંદીરમાં માલતો લાટે
 વાયુ વ્રષ્ટિ કેમ સહેશે કુમાર એની કાયા કોમળ સાર
 કોમળ પટકુળ પહેરતો તે કેમ ઓઢસે મગચર્મ તેહ
 મસ્તક ખાંધતો મોળીયું કેમ રાખશે જટા એહ
 એહ આનંદે હરતો ફરતો ઘોડાની અસ્વારી કરતો
 કાંટામાં કેમ સુશે બાળ એની સજ્યા અહિં છે સાર.
 સારાં અન્ય આરોગતો તે ફળ પત્રો કેમ ખાશે
 પાણી પીતો પગે પગે તે જળવિણુ કેમ રહેવાશે
 તેની વતી રહેવાશે કેમ તેહ વીના હું દાનું એણુ
 શુદ્ધ વિનાનો થયો શરીર વીસરતો નથી તેહજ વીર.
 વળી વીર અહીં આવતો રમતો રંગ અપાર
 ભુખ તરસ જ્યારે લાગતી, સુખડી માગતો સાર;

સારી સુખડી સુંદર મેવો, કાલુ કાલુ બોલતો એવો;
 તેણે અમને ક્રીધાં તજ્યાં પુત્ર વીના શું કરવું રાજ્ય.
 શાં કરીયે સુખ સાહેબી ચિત્ત ઠરતું નથી કોઈ કામ
 શું કરીયે રાજ અને શું કરીયે ધન ને ધામ.
 ધન ગયું અમારું આજ, પુત્ર વીના સહુ સુનો સાજ
 પુત્ર વિના હું દુર્બળ દુઃખી, મારા પ્રાણ જસે રૂંધી.

નારદ.

રૂપી કહે તમે મા રૂવો મને મળ્યું હતું તે બાળ
 આશીરવાદ લેઈ મેલ્યો ભજવા શ્રી ગોપાળ.
 ગોપાળ ભજશે દિવસ થોડે, કુંવર ઘેર પધારશે કોડે
 માંડો રાજ્યને છોડો દુઃખ, એવું કહીને વળીયો રૂપ.

કવિ.

રૂપિને ચરણે લાગીને ધરૂવ વિચર ચોવન મોઝાર,
 મધુવન પોત્યા પ્રેમશ્રી ક્રીધો ત્યાં જઈ તપ વિચાર
 ત્યાં જઈ માસ ક્રીધો ઉપવાસ ફળકપ પ્રાપ્ત
 ત્રિજે માસ છડે દીન એમ, ચોથે માસે જળનાં નેમ.
 નેમ ધરીને નેહથક્રી, ભજે ઇશ્વર અશરણ સરણ
 પાંચમે પ્રાણજ રૂપિયા ધરૂજી ઉભા રહ્યા એક ચરણ
 ચરણ ચતુરભુજ ચીત્તમાં ધર્યો,

દ્વાદશ અક્ષર મનમાં ભણ્યા,
 એમ કરતાં વીત્યા ખટમાસ,
 રૂદ્રીયામાં ઓળખ્યા અવિનાશ.
 અવીનાશીને ઓળખ્યા રૂ એમ ઉભો રાજન
 પૃથ્વી લાગી ડોલવા ત્યારે, ડોલ્યું ઈંદ્રાસન;
 ઈંદ્ર અમર સો એકઠા થયા, વેગે વૈકુંઠે ગયા,
 જઈ કેશવને લાગ્યા પાય મધુવનમાં કોઈ કષ્ટે કાય.

દેવતા.

કાયા કષ્ટી વસ રાખવી એ ઈંદ્રી મન અચેત,
 અચરત એતો અતી ઘણું, અમે બોલ્યા અમર ધરીહેત
 અમર કહે અમને બીક લાગી રખેલે ઈંદ્રાસન માગી

વિષ્ણુ.

વિષ્ણુકહે સાંભળ સુરપતી રાજ્યભોગએ ઇચ્છતો નથી.
 નથી ઇચ્છતો સંપત્તિને કે નથી ઇચ્છતો સુખ તેહ;
 ચરણ ધર્યા ચીતે મારાં ક્ષણું અળગો ન મુજથી તેહ;
 મુજથક્રી અળગો નહી એહ એણે દમી છે પુરણ દેહ.
 સદા સ્મરણ રાખે છે મારૂં કહે એએને કેમ વિસારૂં.
 વિસાર્યો વિસરે નહી એને, આપીશ અવીચળ અર્થ.
 નામ નહી લે તમ તણું, ક્યાં બીહો છો વ્યથ.

કવિ.

ઈંદ્રતણી આસના વાસના કરી સુસ્થાનકમોકલ્યા ફરિ
 ગરૂડે ચઢી આલ્યા શ્રી હરી વનમાં આવ્યા વેગે કરી.
 કયો નાહ જ્યારે શંખનો ત્યારે ધ્યાનમાંથી ધ્રુવ જાગ્યા
 નેત્ર ભરી નીહાળીને રે ધ્રુવ શું પામે લાગ્યા
 પ્રેમે કરી પ્રણામ્યા નાથ હરી મેલ્યો મસ્તક હાથ
 નીર્મળ વાણી હવી પ્રકાશ સ્તુતી કરે કરજોડી દાસ.

ધ્રુવ.

દાસ દયાળને વીનવે તમે, સર્વ જગતનાં ભુપ,
 અકળ તમારી ગતી છે ન્યાર અકળ તમારૂં સ્વરૂપ.
 સ્વરૂપ નામ તમારાં જેહ ગણુતાં પાર ન પામું તેહ.
 સઘળી વાતેછો તમે સ્યામ પ્રાણી માત્ર કરે પ્રણામ.
 પરણામી પરમાતમા શ્રી હરી સારંગપાણી હોય,
 અદ્ભુત શક્તિ આપની તારો પાર ન જાણે કોય;
 પાર ન જાણે કોય લગાર હું કેમ પામીશ તારો પાર.

ભગવાન.

એવું શુણીને હરખ્યા નરહર કુંવર એ માગ્ય તુંવર.
 વર કેમ માગુ વીઠલ હુતો કરીશ તમારી સંવા.
 વીષયભોગ સંસાર છે એતો સુપનમાં સુખ જેવા.

સપના જેવી કાચી કાયા, સંસારની શી ધરવી માયા
 માયામાં ન મોકલો વાહીને ન કરો વેગળો. ૫૦
 વેગળા વીરા ક્ષણું ન કરે વળી તું વહેલો આવીશ.
 જે ફળ દુર્લભ દેવને મળવું તે ફલ તું પામીશ;
 તે ફલ તુજને આપું આજ સંસારમાં તારી રહે લાજ.
 લોક કહે રઝળીને મુવો સ્વજનોમાંથી પડ્યો જુજવો
 પડ્યો સ્વજનથી જુજવો ત્યારે સુરતીને દુઃખ થાય
 ઘેર જાને વીરા તું તારી, વાટ જુવે માય,
 માને આપતણા દુઃખકાપો, ઇહાંથી જઈ સૌને સુખ આપો;
 મારી આજ્ઞા પાલન આજ,
 છત્રીસ હજાર વરસ ભોગવરાજ. ૫૨
 રાજ્ય ભોગવી તું આવજે, તને મોકલી શએકવી માન
 તેમાં ખેશી તું આવજે, તારું થશે જગતમાં જાણ,
 જાણ જગતમાં થાશે રાય તેણે વધશે તુજ મહીમાય.

કવિ.

આપી વચન વળ્યા ગોપાલ, જમનાશ્રમાં નાહું ખાલ
 ખાલકને મારગમાં જાતાં ઉપજ્યો મન વિચાર
 જે ફલ દુર્લભ દેવ ગણે તે મને મળ્યા મોરાર,
 મળ્યા મોરાર પણહું નહીં શોધ્યો, હરીભજમાયા લાભ્યો

આગલ રૂપીજી કહેતા એમ તમને ત્રીકમ મલશે કેમ.
મુજને ત્રીકમજી મળ્યા મેંતો જાવા દીધા ફાક;
ફરી જઈશું સંસારમાં મને હસશે દુરીજન લોક,
લોક કહેશે એની બુદ્ધિ થોડી રલ આપીનેલાવ્યોકોડી
પણ એક જશહું મોટોલાવ્યોહરીનાંદર્શનકરીનેઆવ્યો.
લોકો.

હરી દરશન કરીને આવ્યો રે, રાય તમારો તન.
રાજ.

હું દુખીઆને શું હસો છો રે તમે તે સર્વે જન,
દુખીઆને શું હસવા સાચા,વને ગયા કેમ આવેપાછા
વન ગયે થયા ખટ માસ, તે કુંવરનો શો વિશ્વાસ.૫૬
કવી.

ઉર વિશ્વાસ ન આવ્યો ત્યારે આવ્યા નારદ મુન્ય
નારદ.

દરશન કરીને આવ્યો રાય તમારો તન.
રાય તમારો તન ઘણું જીવો એ કુળમાંપ્રગટયોછેદીવો
કવિ.

વચન શુભી રીઝયા નરપતી,
વળતી વધામણી આવી અતી.

વંદામણીમાં આપ્યા રૂડા રાયે એકાવળ હાર,
 રથે બેસીને સંચર્યા, સાથે સુત બે નાર,
 નારીને શીરે સુવરણુ ઝાલી ભેટ ભલી લીધી છે ભારી
 રાય રથેથી ઉતર્યા જ્યારે પુત્રે પરણામ્યા તે વારે,
 દ્વૃવ.

પ્રથમ પરણામ અપરમાને, તેં ભેટાજ્યા શ્રીપત્ય,
 સુમતિ.

વળતી માતા એમ બોલ્યા તું વાણી બોલ્યો સત્ય,
 વાણી બોલ્યો તે સત્ય સહી આપણી આશા પુરણુથઈ
 સુરતી.

વીરા હું બેતી હતી શેવાટ, તે મા ટાળ્યો ઉચાટ. ૫૯
 કવી

ઉચાટ મનનો ટાળ્યો કુંવર, તેજ્યા આનંદ ભેર,
 હેતનાં આંસુ આવ્યાં ત્યારે દુધની ચાલી સેર,
 સેરચાલી તે કુંવરે પીધી, માતાએ ઘણી આશીશ દીધી
 સુરતી.

ઘણાં વર્ષ જીવો રે તન તમે કર્યા છે કુળ પાવન. ૬૦
 પાવન કરીયાં કુળ આપણા વંશે પંધાર્યા નામ,
 મહિમા વવોર્યો જગતમાં તે તેં ભજીને શ્રીરામ.

૭૫

કવી.

રામભક્ત તડકામાં દીઠા ઉતમે ત્યાં છાંયડા દીધા,
જંને ભાઇની પોતી રળી, હેતનાં આંસુ આવ્યાં વળી.
વાડી રોપાવી બારણા આગળ કોમળ કેળના થંભ,
અક્ષર અંકુર કુમકુમ ને જળ, ભરી ચઢાવ્યા કુંભ;
કુંભઉપર અક્ષરલખીયાજ ધ્વવને અવીચળ હોજો રાજ
જલ દહામા ભેરી નાદ ધ્વવને પધાર્યા નીજ પ્રસાદ. ૬૧
પ્રસાદમાંહી પધાર્યા ત્યારે, હરખ્યો સઘળો સાથ,
ભાવતાં ભોજન પીરસ્યાં ત્યારે, કાઠી વીવાની વાત
વીવાહ ક્રીધો ગહલ્યા સાથે પ્રેમે કરી પરણાવ્યા નાથે
ઈંદ્રની.

કુંવરીને રાજકુમાર, ધ્વવજી પરણ્યા બીજી નાર્યં ૬૨
નારી સાથે રંગે રમે સુખમાં કાઢે દંન.
રાજ્યે વળી તેને આપ્યું, પોતાનું આશન
આસન બેઠા ધ્રુવજી આણ; વરતાવી પોતાની આણ
શાસ્ત્ર પ્રણામ કરી નીરાધાર, વરતાવે વરણ શ્રમચાર.
વર્ણાશ્રમના ધર્મ બધાને, સમજાવે સુજાણ.

ધ્વવ.

આપ આપના ધરમ પાળીયે, જે લખ્યું હોય નીર્વાણ

ગીવાણુ શાસ્ત્ર ભણે રે બ્રહ્મ, આયુદ્ધ બાંધવાક્ષત્રી ધરમ
વૈસ્વને કરવા ખેતી વેપાર, શુદ્રને સેવાનો અધિકાર
સેવા તે સઘળી વરણને હરી ભજ્જેને નીત્ય.

વરણ ધરમ શો પાળીએ સાચું, બોલીયે તે શુભ રીત
સાચું બોલી સંતોષ વાળીએ મોહમાયામત્સરટાળીએ
ન કરો કુડ કપટ અન્યાય, એટલી શીખામણ દેછેરાય.
છત્રીસ હજાર વરસ વહી ગયાં ત્યારે
આવ્યું વિમાન પાસ,

વૈમાન બેસીને સંચર્યા ધ્રુવ ગયા આકાશ,
આકાશમાં ધ્રુવ બેઠા જઈ અત્રીચળ પદ પામ્યા તહી
જે ગાયે ધ્રુવનું આખ્યાન, તેતો પામેઅત્રીચળ સ્થાન

પ્રભુતનેપ્રસન્નતેક્યમથાયે, તારાદીક્ષનું કપટનવળયે. પ્રભુ
પ્રભુ કીર્તન પ્રભુ નામ સ્મરણમાં અતીશેઆળસતારે;
ડાયા કુટ લવ પરનીંદામાં આખો દીવસ નહારે. પ્રભુ
પ્રભુનું પુજન કરતી વેળા, કાયા તારી કંપે;
ગંજકે સોગટાં કુટતાં આઠ પહોર નવ જંપે. પ્રભુ

હરીનું ચંદન ઘસતાં તારૂં, શ્રમથી શરીર અગડે;
 કુંડી કદકું લેઈ મસાલો ભાવે ભાંગજ રગડે. પ્રભુ
 એકાદશી ઓછવનાં જાગણ અતી કડણ તને લાગે;
 ભાંડ ભવૈયા જોવા સારૂં; સારી રાતજ જાગે. પ્રભુ
 હરિના ભગતને લુપ્ત સુકું વેઠજ વળગી જાણે;
 સગાસંબંધીપરણાઆવેતેનેપીરસે મીઠું પરાણે. પ્રભુ
 જો પૈસાની ગુરૂ સેવા બતાવે, ત્યાં ગણગણતું જોલે;
 ઘરનીસ્ત્રીજ્યારેમાગેવરેણું, ત્યાંહરીમગનથઈડોલે. પ્રભુ
 જોટાં મોતી કાચ કીડીયાં, ભગવત ભુષણ ધાલે;
 સોનું રૂપું મણી મુક્તા વિના, સુતસ્ત્રીનેનવચાત્રે. પ્રભુ
 જગ દેખતાં જપવા જોસે, બાકી નાહ ન ખાવા;
 ગળાં કાપે ત્યોંથાયગળગળો, એ વૈશ્વનાભાવા. પ્રભુ
 આ કરવું આ ના કરવું, એમ અન્યને શિક્ષા દે છે,
 તે પરમાણેતુંનથી કરતો, અનુચીત કરમ કરેછે. પ્રભુ
 અંતરના છળ અન્ય ન લે પણ, જાણે અંતરજામી;
 એતો સાચાનો સંગી છે, દાસ દયાનો સ્વામી. પ્રભુ
 કર ધ્યાનાં.

સમરી લેને શ્રીહરી મુરખ તું તો સમરી લેને શ્રીહરી.
 આવો દાવ નહીં આવેહરી, મુરખનરસમરીલેનેશ્રીહરી.

મનુષ્યા દેહ દુર્લભ તને આપી, કષ્ટે કરેલા કરી;
 ઘન દોષતને માત્ર ખજના, બેઠો કચેરી ભરી. મુરખ
 હજુ મુરખ તને લાજ ન આવી, ખાઈશ જીતીઓફરી;
 તું જાણે મારી સાથે આવશે, અકલતારીબરી. મુરખ
 કળજીગમાં કારણ કીરતનનું, સેહેજે ગુણકા તરી;
 મરવાનો ભયનથીરાખતો, ડગનથીભરનોડરી. મુરખ
 ચંચળ ચપટ નેત્ર તમારાં ને સીરપર મુગટ ધરી;
 દયાપ્રીતમભજગોવરધનધારી, ભવસાગરજતરી. મુરખ.

કૃશ્નજીના દશ અવતાર. ૬૩

કૃશ્ન કનૈયાને જઈ મળો રે,
 હરી હૃદયાના હાર મારા બહાણા;
 પહેલેને રૂપે શ્રી હરી રે,
 ધર્યો મર્યા અવતાર મારા બહાણા;
 સંખા સુરને મારીયોને,
 આપ્યા બ્રહ્માના વેદ મારા બહાણા.
 બીજે ને રૂપે શ્રી હરી રે,
 ધર્યો કર્યા અવતાર મારા બહાણા;
 કચ્છે તે સાગર ડાળીઓ રે,
 ચૈત્ર રત્ન કાઢ્યાં બાર મારા બહાણા.

કૃશ્ન

કૃશ્ન

ત્રીજેને રૂપે શ્રી હરી રે,
 ધર્યો વરાહ અવતાર મારા ંહાણા;
 પૃથ્વી દાંતમાં ઘાલી લાવીયા રે;
 ગધતી રસાતાર મારા ંહાણા.

કંશ૦

ચોથેને રૂપે શ્રી હરી રે,
 ધર્યો નરસીંહ અવતાર મારા ંહાણા;
 હીરણ્યા કશ્યપને મારીયા રે,
 પ્રલાદની ક્રીધી સહાય મારા ંહાણા.

કંશ૦

પાંચમેને રૂપે શ્રી હરી રે,
 ધર્યો વામન અવતાર મારા ંહાણા;
 બળી પાતાળે ચાંપીઓ રે,
 આપ થયા છડીદાર મારા ંહાણા.

કંશ૦

છઠેને રૂપે શ્રી હરી રે,
 ધર્યો કૃશ્ણ અવતાર મારા ંહાણા;
 કૃશ્ણામે કૃષ્ણી કૃષ્ણી રે,
 સહસ્ર અરજુનના હાથ મારા ંહાણા.

કંશ૦

સાતમેને રૂપે શ્રી હરી રે,
 ધર્યો રામા અવતાર મારા ંહાણા;
 રામે તે રાવણ રોળીયા રે,

દેવોને ક્રીધું સુખ મારા બહાલા.

કૃશ્ન૦

આઠમેને રૂપે શ્રી હરી રે,

ધર્યો કૃષ્ણા અવતાર મારા બહાલા;

કૃષ્ણે તે કંસને મારીયો રે,

આપ્યું ઉગ્રસેનને રાજ મારા બહાલા.

કૃશ્ન૦

નવમેને રૂપે શ્રી હરી રે,

ધર્યો બુદ્ધા અવતાર મારા બહાલા;

દશમેને રૂપે શ્રી હરી રે,

ધરશે કલંકી અવતાર મારા બહાલા;

કલીંગડાને મારશે રે,

કમળાના કંથ મારા બહાલા.

કૃશ્ન૦

૬૪

હું તો તને વારં રે, આતે શું કર્યું રે,

હરી હીરો ખોયો, ને વાહોર્યો સંસાર;

હૈયું તારં પુટયું રે, આંખે થયો આંધળો રે,

વિસારીને મેલ્યા રે દીનદયાળ

હું તો

મારા સાળા મુરખ રે, બુદ્ધિ તારી ક્યાં બળી રે;

માથે તો ભમતો ન દીકો કાળ;

ગપોટાને હાંક્યા રે, બધા ગામનાં રે,

વિચારીને ન જોયું રે, સાર અસાર. હુંતો૦
 મુનશા જનમરે મેળવ્યો તે ધુળમાં રે,
 હંસા ઉપર ધાલી હામ;
 જનુનીએ જણ્યો ત્યારે આડો શે ન આવ્યો રે,
 તારી માની કુખે ન દીધો ડામ. હુંતો૦
 સગાને કુટુંબ રે, બુરાડવાને સૌ મળ્યું રે,
 તરવાને ત્રીકમ નામ સંભાળ;
 અટકો તને લાગે તો ઝટપટ ચેતજે રે,
 હવેથી તું ગાફલ ન રહીશ ગ્રમાર. હુંતો૦
 ડહાપણ ડોળ્યું રે, સ્વારથ સાથમાં રે,
 પરમારથની ન જાણી પેર;
 રણછોડ કહે છે રે રાંડના તું ચેતને રે,
 વઘ્યો ગયો લોભ નદીની લહેર. હુંતો૦

૬૫

નહી રે વીસાઈં હરી અંતરમાંથી,
 નહી રે વીસાઈં હરી,
 આડે મારગે જતાં ને વલતાં,
 અમુલખ વસ્તુ જડી, અંતર૦
 નદી જીમનાંનાં જલ ભરવાને જતાં,

મીરપર મટ્ટકા ધરી,	અંતર૦
પીળા પીતામ્બર જલકસી જામા,	
કેસરી આડ કરી,	અંતર૦
મોર મુગટને કાને કુંડલ,	
મુખપર મોરલી ધરી,	અંતર૦
રાણી રૂક્ષમાણીના મહેલ તજીને,	
કુખજાને રાણી કરી	અંતર૦
બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,	
વરતો વીડલને વરી,	અંતર૦

૬૬

હરીગુણ ગાવો રે ગાવો; કે અવસર નહી આવે આવો.
 મુનશા દેહીનો મેળાવો, હરી ગુણ ગાવો રે ગાવો. ટેક.
 લક્ષ ચોરાશીમાં ફર્યો ફરી ફરી અવતરશે ખરશે;
 ધોકો જનમ જનમ ધરશે, હરીગુણ ગાવે રે ગાવો;
 સૌ મળી કહે માઈ માઈ; તેમાં કાંઈ નથી તાર;
 ભગજળ માયાનું સાઈ, હરી ગુણ ગાવો રે ગાવો;
 અંતે સૌ અળગું રહેશે, વાલપણે વળગ્યું રહેશે;
 સુખદુઃખ કોણ કોને કહેશે, હરીગુણ ગાવો રે ગાવો;
 કાચામાં સાચું કરવું, ધ્યાન હરિનું નીત નીત કરવું

૮૩

સગાં સંખંધી મતલબ કેરાં સ્વારથી રે,
રણુછોડ આ ટાણે કરવું, હરીગુણ ગાવો રે ગાવો.

૬૭

જે દુઃખ થાય તે થાજે રે, રૂડા રામને ભજતાં. (૨)
પંડ પડે તો પતળા તો, જીવ જાય તો જાજે રે. રૂડા
હિંચો આંધીને તળે અગ્નિ પ્રજાળે, મારમુશલકેરાખજેરે
લોક નિદેતેને નિંદવા દેજે, રાજા હંડેતોહંડાજેરે. રૂડા
સાતપાંચસંતમળીરાંકરણુછોડ, ગુણલાગોવિંદનાગાજેરે

૬૮

સતગુરુ સહાય કરો એકવાર રે;
મારો તે મુરખનો અવતાર રે.
પથ્થર કરતાં કઠણ હૈયું છે માફ રે,
તેમાં હરી નામ ન ભેદે તમાફ રે;
મારા તો મનની વાતો તે વાંકી રે,
સતગુરુએ પથ્થર નાંખ્યા ટાંકી રે.
ટાંકીને મારગ મુગતા કીધા રે,
સત ગુરુએ મંત્ર અનોપમ લીધા રે.
આતમ જ્ઞાન વિના ધર શુંનું રે,
સગપણ શોધીને કહાડજે જીનું રે.

૮૪

જીવ તું તો જાગીને જોને વિચારી રે,
મુવા પછી મુક્તિ તે ક્યાંથકી માગી રે.
એવી છે દાસ હરીની વાણી રે,
તેને તમે રાખજો; ધ્વંસામાં જાણી રે.
સતગુર સહાય કરો એક વાર રે,
મારો છે મુરખનો અવતાર રે.

૬૯

જેણે રે ગોવીંદરામ તમને વીસાર્યા,
તમને વીસાર્યા તે નર ભવો ભવ હાર્યા, જેણેરે
તમને વીસારી કવણ સુખ કીધું,
અમરત ઢાળી જેર હળાહળ પીધું. જેણેરે
તમને વીસારી અવર મન મોહ્યું,
કોડીને બદલે કંચન ખોયું. જેણેરે
તમને વીસારી અવર રંગ રાચ્યો;
વાંઝ નરહી નારી જનુની માતા. જેણેરે
તમને વીસારી નિંદા ભરી સુતા,
ભણે રે નરસૈયો તે નર ભવો ભવ ભટક્યા. જેણેરે

૭૦

નારાયણનું નામજ લેતાં વારે તેને તજીએ રે,

મનછા વાચા કરૂણા કરીનેલક્ષ્મીવરને ભજ્યેરે. નાં
 કુલને તજ્યે કુલ ધર્મ તજ્યે તજ્યે માને તાત,
 શ્રાત ભગની સર્વે તજ્યેજેમતજેકાંચળીસાપરે. નાં
 પ્રથમ પીતા પ્રહલાદે તજ્યા ન તજ્યું હરીનું નામ,
 તજ જનેતા નવ તજ્યા શ્રી રામ રે. નાં
 રૂપી પત્ની રાધવને કાજે તજેલા ભરથાર,
 તે માટે કાંઈ કુડું ન પડીયું પામ્યા પદારથ ચારરે. નાં
 વ્રજ વનિતા વીઠલને કાજે સર્વે તજને વન ચાલ્યા,
 ભણે નરસૈયો વંદાવનમાંશ્રીકૃષ્ણસંગાયેમહાદ્યારે. નાં

તારી ભક્તી યોડાણાને ભાવી રે રણછોડ રંગીલા.
 જમણા હાથમાં તુલશી વાવી રે. રણછોડ
 છટે માસે તે ઠેઠ ચડાવી રે, રણછોડ
 મહા મજરો કીધો મધરાતે. રણછોડ
 આપ આવ્યા યોડાણાની સાથે રે. રણછોડ
 દેશ ગુજરાતમાં આવીને રહ્યા રે. રણછોડ
 વાલો ઉમરેઠ આવીને રહ્યા રે, રણછોડ
 ત્યાંતો પગલાં પુન્ય છે તારાં રે, રણછોડ
 ત્યાંતો પ્રગટ પારખું કીધું રે, રણછોડ

આખા લીમડામાં એક ડાળ મીઠું રે. રણછોડ૦
 સૌને હરશન થાય છે સારાં રે; રણછોડ૦
 કાબાને થઈ છે જાણુ રે, રમછોડ૦
 કાબા દોડે ને ભગત થાયછે ભારે. રણછોડ૦
 આસા રામનો આશરો તારે રે, રણછોડ૦
 વાલા તારીને પાર ઉતારો રે; રણછોડ૦

પરજ ૭૨

પ્રભુ વિના બીજી કુણુ તારો બેલ્ય છે રે,
 હરી ભજે તો સુખડાની રેલ્ય છે રે;
 સગાં સંબંધી મતલબ કેરાં સ્વારથી રે,
 નાડી તુટે ત્યારે કોઈ કોઈનું નથી રે;
 ગાડી રથડા વળીને હાથી ઘોડલા રે,
 મેલીને મરવું રહેવું છે દહાડા થોડલા રે;
 મોટા રંગના ભરેલાં રૂડાં માળીઆં રે;
 એક દિન સુવું છે મશાણુમાં અકાળીયાં રે;
 ભણ્યા ગણ્યા મરી ગયા ભોગીયા રે,
 રામના શરણુ વિના ભવોભવ રોગીઆ રે;
 ડાહ્યા ડાહ્યા વખાણુતા જે નર દેશમાં રે,
 પ્રભુને ભજ્યા વિના પેઠા વંતર વેશમાં રે;

કાયા કોમળી આતો અગન કેરા કાજની રે,
રૂઢે શીખામણુ ધરને રૂપીરાજની રે.

૭૩

લક્તી શીશતણું સાદું રે આગળ વસમી છે વાટું ટેક.
એક દીવસ તો આવી બની, રાજ મયુરધ્વજને માથે;
કાશીએ જઈને કરવત મુકાબ્યું, હરિજનને હાથે. ભ૦
સત્યને કાજે ત્રણે વેચાણા, રોહીદાસને રાણી;
રૂપીને વાસ્તે રાજ વેચાણો, ભરવાને નીચધેર પાણીરે.
પેરો પટાળાં તમે પ્રેમનાં રે, તમે શુરવીર થઈ આલો;
ભોળેભગત કહે ગુરૂ પ્રતાપે, અમરાપર માલો. ભ૦

શ્રી રાશહુંડી.

મારી હુંડી સ્ત્રીકારો મહારાજરે. શામળા ગીરધારી;
પ્રભુ એક તમારો આધાર રે, શામળા ગીરધારી. ૧

સાખી.

પ્રહ્લાદની પત રાખવા ધર્યું નરસિંહ રૂપ

થંભ થકી વહાલો પ્રગટીયો રે વહાલો

માર્યો હરણાકંશ ભુપ રે.

શા૦ ૨

નીલાડામાંથી બળતા ઉગાર્યા બિલાડી કેરાં બાળ

ટીટાડીના વહાલો ઈંડા ઉગાર્યા

હરી હેતે થયા રખવાળ રે.

શાં ૩

વાણીઆને વિભાસણ કરી ને કર્યો માટીનો આર
ખાડણીયામાં મોલી ખાંડીયા તમારી

મરણ પ્રમાણે મહારાજ રે.

શાં ૪

રાંણેજીએ રાગ વધારી મીરાં કારણ મહારાજ,

જેર ઘોળી મોકલ્યાં તમે ઝેરના શરણ હારે શાં ૫

ગંગેવ કેરે કારણે ચકર ધરીયા હાથ

સુધન્વાને કારણે તમે તેલમાં થયા તતકાળે શાં ૬

છબીરાજની માટી છાએ તોલાણી ખાલી કર્યા શરીર

ધર્મ કેરે કારણે તમે કોલવા કારણ મહારાજરે શાં ૭

સાડા ત્રણસો ઓરડા નાગરના જુનાગઢ મોજર

તેમાં નથી મારેનોતરું મને નાતેદીધો તીસ્કારે શાં ૮

આ ઝુંપડી તારા સેવકનિ જમવા નથી જર

બેટી બેટો નો વળાવીયા હવે

વળાવી છે ધરની નારરે

શાં ૯

અંથ તો ગોખીચંદનું તુલસી હેમનો હાર

સાચું ધરેણું મારે સામળો મારી

દોલત છે ઝાંઝને પખાજરે

શાં ૧૦

હું નથી મોટો લખપતિ હું નથી શેઠ શાહુકાર

નરસીમહેતાની વિનંતી હુતો નાગરમાંછું કંગાલરેશા ૧૨
 શેઠ તો દુવારકાંપુરી શામળશા જેનું નામ
 હુંડી લેજો હાથમાંમોહન કરજો પછી બીજી કામરે શા ૦ ૧૩
 તિરથવાશી ગામમાં ફરે પુછે નામને ઠામ
 ગલીએ ગલીએ ફરી વળયાં અહીં

નથી શામળશાનું નામરે શા ૦ ૧૩
 ધુતારે ધુત વિદ્યા કરી અમને કહેતુ બધુ ગામ
 ઠગારે કરી ઠેકડી અમારે પુર્વ જન્મના પાપરે સા ૦ ૧૪
 તિરથવાશી ગામમાં ફરી નીકળ્યા ઝાંપા બાર
 ત્યારેરૂપડીધું વાલે વણિકનું વાલોત્યારે થયાતતકાળરે ૧
 કાને કુંડળ જળહળે એના તેજનો નહી પાર
 આંચે બાલુખંધ બેરખા હરીને હૈયે છે હેમેના હારેરે ૨
 હુડી લાવો હજુરમાં શામળશા મારૂ નામ
 હમેશાં લખજો હુંડીયું કેજો વાણોતર સરખુ કામરે ૧૬
 હુડી હાથે હાથ આપી વાલે પુરી હર્ષયાની હામ
 નરસિંહમેતાનોસ્વામીશામળોવાલેનવખંડમાંરાખ્યુનામરે
 મારી હુંડી સ્ત્રીકારો મહારાજરે શામળા ગીરધારી
 માથે ધણી ધાર્યો ધીરતારરે શામળા ગીરધારી
 મને કોઈની નથી પરવારે શામળા ગીરધારી

મારે શાંભળીયા જોવો સરદારે શામળા ગીરધારી
તમે શામળીયા લેજો સારે શામળા ગીરધારી

પ્રાતઃ પ્રભુ પ્રાર્થના. ૭૫

રાગ રામઘ્રી.

પઢોરે પોપટ રાજ રામના, સતી સીતા પઢાવે;
પાસે બંધાવિ પાંજરું, મુખેરામજપાવે. પઢોરે૦ ૧
પોપટ તારે કારણે લીલા વાંસ મંગાવું,
તેનું ઘડાવું પોપટપાંજરું, હીરારતને જડાવું. પઢોરે૦ ૨
પોપટ તારે કારણે શી શી રસોઈ બનાવું,
સાકરનાં કરી ચુરમાં, ઉપર ઘી પીરસાવું. પઢોરે૦ ૩
પાંખ પીળીને પગ પાંડરાં, કોટે કાંડલો કાળો;
નરસંધ્યાનાસ્વામીનેભજે રાગ તાણી રૂપાળો. પઢોરે૦ ૪

૭૬

રાગ રામઘ્રી.

કોણ એ સમાના કામની, હંત રૂળીયલ રામા,
ઘૂપદોની લજ્જા રાખવા હરી ઉભા છે સામા. કોણુએ૦
વાલોજ ગયાતારે વાડીયે, સરવે સુંદરિ સાથે,
સેલડીનો સાંઠો છોલતાં છરી બેઠી છે હાથે. કોણુએ૦ ૨
માનિતી મંદીર પધારીયાં; ચીંથરડારે લેવા;

દ્રૌપતિયે ચીર વધેરીને, હરીને પાટા ખાંચવા. કોણુએ ૩
 ત્રીકમે તેનાં તાંતણાં, લખી રાખ્યા છે લેખે
 નવશે નવાણુ ચીર પુરીયાં, સઘળીસભારેદેખે કોણુએ ૦૩
 ગરૂડે ચઢીને ગોવીંદ આવીયા, આઠ્યા અંતરજામી
 ભક્ત ઉદ્ધારણુ ભુધરો, મહેતા નરસંજનો સ્વામી. કોણુ ૦

૭૭

રાગ રામગ્રી.

આવો અમારે દેશડે, મીઠા મોહન માવા,
 દહી દુધને વળી ધુત ધણું, ખીરમાં ખાંડરે ખાવા. ૧
 રસોઈ કરી ભાત ભાતની, કાન તમારે કાજે,
 પ્રીતમ પ્રીતે પધારીએ, કૃપા કરીને આજે. ૨
 ગંગાજળમેં તો ગરમ કરીયું, નાથ તમારે નાવા;
 આપુ પીતાંબર પહેરવા, આલો પરસાદ પાવા. ૩
 અરજ સુણી અલખેલડો, પ્રેમે આઠ્યા છે ધાઈ;
 ગોપીઓ દેખી ઘેડી થઈ, અતી મન હરખાઈ. ૪
 ભાવેથી ભોજન જમાડી, બીડી પાનની દીધી;
 ઘણા દીવસની ગોડડી કાન આગળ કીધી. ૫
 પ્રેમની સાંકળે ખાંધીયા, હવે નહી દેઉં જવા;
 નરસંજના સ્વામી શામળા, આલો ગોકુળ ગાવા. ૬

પદ. ૭૮

હરી ભજ્યાનું ચોત્રડીઉં, તમે ફરી ફરી ક્યાં મળશેરે;
 ચુંપ કરીને ચેતી લેજો, ભવનાં તારણ તરશેરે ટેકા ૧
 મનુષ્યા દેહ મટી જશે ને, પશુ પંખી અવતરશેરે;
 વરણાગીમાં વાટ ઉઠશે, કાણ ખાણે રડવડશેરે. ૨
 દુઃખ લાગે તો વહેલુ લાગો, ઉધે ઉધું આલ્યું રે;
 માને ઉદર શું ખોલ્યો તો, શું ખોલ્યો શું પાળ્યું રે. ૩
 જોખન જશે જરા આવશે, નેન નાશીકા ગળશેરે;
 સગાં સ્નેહી સુખનાં બેલી, અંતે અળગાં રહેશેરે. ૪
 હરી નામ તો હારી બેઠો, વિખિયામાં વીંટાયોરે;
 ઘોળે દહાડે ધન બંધાણી, ચડિટા માંહી લુંટાયોરે. ૫
 આ અવસર તો રૂંડો કહાવે, પાપ ન કરશો પ્રાણીરે;
 કલ્યાણ કહે તે કહ્યું ન માને, પથરા ઉપર પાણીરે. ૬

પદ. ૭૯

નારાયણ નામ લેને તું પ્રાણીરે,
 બદ્રીનાથ પ્રગટ જુગ જાણી. (ટેક.)
 ગર્ભવાસે રક્ષા તારી કીધીરે,
 લીધો જઠરા અગ્નીથી ઉગારીરે,
 તેને કેમ મેલ્યો છે વીસારી, નારાયણ૦

નરદેહ દીધો તુને નાથેરે,
 ધન હોય તો વાવર તારે હાથેરે;
 પડયું રહેસે કોડી ન આવે સાથે, નારાયણ૦
 વણ સમજે કહે મારું મારુંરે,
 ધન કાજ કરે તન તારુંરે;
 તારે હાથે નર્થી ધન તારું. નારાયણ૦
 મીઠ્યા સુખમાં તે શું લપટાણોરે,
 લોક લાજે ગળે દીધો પાણોરે,
 જાય છે ત્રણાના પુરમાં તણાણોરે, નારાયણ૦
 કાયા માયા એ રીતે કાચીરે,
 તેમાં રંગમાં તે શું રહ્યો રાચીરે,
 બ્રહ્માનંદ કહે વાત સાચી. નારાયણ૦

પદ. ૮૦

વૈકુંઠ મારું કુંકડું, હરીજનને મન હજુર
 હરીજનથી દુર વસે છે વૈકુંઠ.
 કામ ક્રોધને લોભજ કહીએ તેનાં ઉખેડોને મુળ;
 મોહ માયાને મમતા કહીએ તેનું તે કાઠો શુળ. વધ૦
 પાત્ર દેખીને પોસીએ ભુખ્યાને આપીએ અન્ન;
 કુડ સાખો ન પુરીએ, નવ પરહરીએ પરધન. વધ૦

ચીત ચોરી ના રાખીએ, મારીને રાખીએ મન,
ભણે નરસંધયો વધશ્વ વહીએ હરીને વહાણું હરીજન.

પદ ૮૧

ઓ રાણાજી જીવનો સંગાથી હરી વીના કોઈ નથીરે;
મારે પ્રભુ ભજવાની હામ મારે હરી ભજવાની હામરે.
ઓ રાણાજી એક રે ગાયોનાં દો દો વાછડાં રે;
તેમનાનુદાનુદાલેખ (૨) એકરેવાછડોશીવધેરપોઠીયારે.
બીજો ધાંચીડાને ધેર હો રાણાજી જીવનો સંગાથી;
ઓ રાણાજી એક રે માટીનાં દો દો માટલાં રે,
હારેતેમનાનુદાનુદાલેખ (૨) એકરેમાટલુજશોદામાતાનુરે
બીજુતે કલાસને ધેરરે હો રાણાજી જીવનો સંગાથી.
ઓ રાણાજી એકરે વેણાનાં દો દો તુમડારે;
હારેતેમનાનુદાનુદાલેખ (૨) એકરેતુમડુંસાધુસંગમાંરેજી
બીજું રાવળીયાને ધેરરે હો રાણાજી જીવના સંગાથી
ઓ રાણાજી રે એક રે માતાના દો દો ખેટડા રે જી,
તેમનાતેનુદાનુદાલેખ (૨) એકખેટડોચોરાશીધુણીએરેજી.
બીજો તે લખચોરાશી માંદરે રાણાજી જીવનો સંગાથી
ઓ રાણાજી એક રે વાંસની દો દો વાંસળી રેજી,
તેમનાનુદાનુદાલેખ (૨) એકરેવાંસળીજશોદામાતનીરે,

ખીજી વાદીડાને ઘેરરે હો રાણાજી જીવનો સંગાથી,
 ઓ રાણાજી રોહીદાસની ચેત્રી મીરાં બોલીઆં રે જી,
 હારેકેમારે કરવોરે સાધુસંગ(ર) સામળીયા સાધુના સંગમાંરે
 જેથી ચડે ચોઘણો રંગ, રેહો રાણાજી જીવનો સંગાથી
 હરી વીના કોઈ નથી રે.

૫૬ ૮૨

કક્કા.--છપયાછંદ.

કક્કા કર સદગુરનો સંગ, રૂઢે કમલમાં લાગે રંગ,
 અંતરમાં અજવાળુ થાય, મન માયાથી દુર પલાય;
 સિંગ વાસના હોએ ભંગ, કક્કા કર સદગુરનો સંગ.૧
 ખખખા ખરેખરી છે વાત, તે શ્રીમુખે કહી સાક્ષાત,
 જ્ઞાની મુનિ બેગી જતી, ગુરુ કિરપા વિના સિદ્ધિ નથી;
 જન્મમરણની મટશે ઘાત, ખખખા ખરેખરી છે વાત.૨
 ગગ્ગા ગુરુની સેવા કરો, પરનિંદા પરધન હરો,
 પ્રપંચ તે પડવાનો ઠામ, સાચે રાચે સિતારામ;
 એ શિખામણુ ચિત્તમાં ધરો, ગગ્ગા ગુરુની સેવા કરો.૩
 ઘઘા ઘણું કહે શું થાય, ભવ તરવાનો ઉપાય,
 સમજીને સંશય ટાલવા, બાહ્યાંતર હરિ ભાળવા;
 જોતાં જીવ દશા તો જાય, ઘઘા ઘણું કહે શું થાય. ૪

નન્ના નિર્મલ તેની દશા, જેને હરી રૂઢિયામાં વસ્યા,
 પોતાના અવગુણને હણે, પરના તો રૂઢિયે નવમણે;
 કોના દોષ ન દેખે કશા, નન્ના નિર્મલ તેની દશા. ૫
 ચન્દ્રા ચિત્તમાં ચેતી લે, માથે મરણ તણો છે ભે,
 કાય ઉપર તાકે કાળ, મહા પારધીએ માંડી જાળ;
 તેમાં હરિ રાખે તો રહે, ચન્દ્રા ચિત્તમાં ચેતી લે. ૬
 છન્દા છે માયા ગુણમયી, બળવંત પણ દીસે નહિ,
 દાનવ માનવ ને દેવતા, આધીન થઈ સૌએ સેવતા;
 હરિજન આગે હારી રહી, છન્દાછે માયા ગુણમયી. ૭
 જજ્જલ વિરલા જાણે ભેદ, માયા પ્રપંચ વિધિ નિષેધ,
 તે માયાનું તજવું માન, માયાપતિ ભજવા ભગવાન;
 અંતરમાં ઉપજે નિર્વેદ, જજ્જલ વિરલા જાણે ભેદ. ૮
 ઝઝા ઝાંખી જોને જેહ, વણુ વાદળ જ્યાં વરસે મેહ,
 વિના સરોવર અંખૂજસાર, વિનાભમ્મર ઉડે ગુંબર;
 વિના અર્ક અજવાણું જેહ, ઝઝા ઝાંખી જોને તેહ. ૯
 નન્ના નામ નાવ છે સાર, જે જોસે તે ઉતરે પાર,
 કાળ કર્મ નહિ લાગે લેશ, છે આનંદી હરિનો દેશ;
 તે પદને પામે નિરધાર, નન્ના નામ નાવ છે સાર. ૧૦
 ટટ્ટા ટેક જનમનો ટળે, અંતરજામી ઘટમાં મળે,

નાના મોટા હરિના ઘાટ, કાંઈ સુકમને કાંઈ વૈરાટ;
 હરિને ભજતાં હુંપદ મળે, અંતરજભી ઘટમાં મળે ૧૧
 ઠહા ઠેકાણું છે ઠીક, જ્યાં ન મળે બીજની બીક,
 નિર્ભય નારાયણનો વાસ, પ્રેમ ધરીને રાખે પાસ;
 સમજી મારી લેને શીખ, ઠહા ઠેકાણું છે ઠીક. ૧૨
 ડહા ડહાપણ મુકી દે, સદગુરને શરણે જઈ રહે,
 વચનતણે રાખી વિશ્વાસ, કુકલ્પનાનો કરજે નાસ;
 ઉપાધિથી અળગો રહે, ડહા ડહાપણ મુકી દે. ૧૩
 ઢઢા ઢોલ વગાડી કહ્યું, રૂપ પુરૂષને રૂઢિયે રહ્યું,
 સમજ્યા તેણે લીધો સાર, ગાફલ નરનો ખાશે માર;
 જોતામાં જોખનતો ગયું, ઢઢા ઢોલ વગાડી કહ્યું. ૧૪
 રેણા રણ ચોરાશી તણું, તેનું વ્યાજ વધે છે ઘણું,
 દાણા ગણમાં ડુલી ગયે, દેવાણું કાઢીને રહ્યો;
 જમ કિંકર કરશે તાપણું, રેણા રણ ચોરાશીતણું. ૧૫
 તત્તા તાર આપ તપાસ, કયાંથી આવ્યો કયાં તું જશ,
 ખેપ કરીને ખોળી કાઢ, હરીફ હોયતો લાગે હાથ;
 મુરખના મનમાં નહિ ત્રાસ, તત્તા તાર આપત પાસ ૧૬
 થથ્થા સ્થિરતો રહેવું નથી, કોણ રંક કોણ પૃથ્વિવપતિ
 આજ કાલમાં જીવું સહી, કોટિ ઉપાયે રહેવું નહિ;

ભાવ ધરી કમળાપતિ, થથ્થા સ્થિરતો રહેણું નથી. ૧૭
 દદા દેહ દેવળમાં દેહ, સેવક થઇને કરને સેવ,
 પ્રેમ પુષ્પને ચંદન હાર, જ્ઞાનદીપક ઘટમાં અજવાળ;
 અંતરનો ટાળે અહમેવ દદા દેહ દેવળમાં દેવ. ૧૮
 ધંધા ધરજે ધરણુ ધીર, વાચ કચ્છ વશ રાખે વીર,
 શબ્દ તણી ગરજે સમશેર, શત્રુ દળમાં પાડે ભેર;
 સહગુરુ ખખ્તર પહેરે શરીર, ધંધા ધારણુ ધરજે ધીર ૧૯
 નન્ના નિશાન ગુરુનું છેય ધીર વીર પગ રોપી રેય
 કાયર નરનું નહિ ત્યાં કામ, શુરવીરનો સાચો સંગ્રામ
 જીત્યાનિરગુણ જગમાં જ્યે, નન્ના નિશાન ગુરુનું છેય ૨૦
 પપ્પા પુરાની જે પ્રીત, મેરૂ ચળે પણ ન ચળે ચિત્ત,
 ધ્રુવની પેરે અવિચળ રહે સ્તુતિનિંદા તે સુખ દુઃખસહે
 નારાયણને નિરખે નિત, પપ્પા પુરાની એ પ્રીત ૨૧
 ફક્ક ફાગટ તે કોણ ફરે સચેત થઇ હરિ સ્મરણુ કરે
 જનમ મરણુમાં આવે નહિ જેનું મન વશિયું હરી મહી
 જઠરા પાસન નિસ્ચે કરે, ફક્ક ફાગટ તે કોણ ફરે. ૨૨
 ભલ્લા ભજન થકી ભય ટળે નિસ્ચય કાળ કરાડનમળે
 ભેખ ધારે જે સિદ્ધ થાય, ભાંડ ભવૈયા વેકુંઠ ભય
 જેવો ભાવ તેવા હરિજો, ભલ્લા ભજન થકી ભય ટળે ૨૩

મમ્મા માયા મનની જાણુ; મારૂ તારૂ ખેંચા તાણુ,
 સવળે સરખો આતમરામ, સાંધા વાંધા મનનું કામ;
 માટે મન હરિચરણે આણુ, મમ્મા માયા મનની જાણુ. ૨૪
 જજ્જ જીવપણું જેહને સંશય શોક સદા તેહને,
 આતમ બુદ્ધિ ન ઉપજે કદા, આશા તરૂણા આપદા;
 દેહ દરશી દેખે દેહને, જજ્જ જીવપણું જેહને. ૨૫
 રેરા રામ ભજનમાં રહે, બીજું બકવું મુકી દે,
 વળતો શીવ વદે છે વાત, નીર વલોવે ન આવે સ્વાદ;
 હરિનુ હારદ હેતે ગ્રહે, રેરા રામ ભજનામાં રહે. ૨૬
 લક્ષ્મી લે તું આતમ લાવ, ફરી ફરી નહિ આવે દાવ,
 જીતી બાજી હારિ નહી, સમજીને શીખામણુ કહી;
 હવે ન ચુકીશ આળ્યો દાવ, લક્ષ્મી લેતું આતમ લાવ ૨૭
 વળ્વા વેદ વચન નિરધાર, જે પ્રીતે તે પામે પાર,
 ઉંચ નીચનો અંતર નથી, સમજ્યાતે પામ્યા સદગતિ,
 સંશય સૌ તજવો અહંકાર, વળ્વા વદે વચન નીરધાર. ૨૮
 શશશા સાધન સર્વે થયું, જેનું ચીતહર ચરણે રહ્યું,
 હરતાં ફરતાં હરિનું ધ્યાન, તપ તીરથ તેને બહુ દાન;
 કોટિ વિવનભય દુષ્ટતગૈયું, શશશા સાધન સર્વે થયું. ૨૯
 ખખા ખાંડનાં બીબાં ભરે, કોયલ કાગડો કંજર કરે,

મીન મગર બહુ જળચર જાત, જેણું બીજુંતેવી ભાત
 મિસરી જોતાં તો મન ડરે, ખખા ખાંડનાં બીખાંભરે ૩૦
 સસ્સા સઘળે સુંદર સ્યામ, હરિ વિના નહિં ડાલોડામ
 અનેક રૂપે એનાં નામ, આદે અંતે એકજ રામ;
 જોસમજેતોપુરણ કામ, સસ્સા સઘળે સુંદર સ્યામ. ૩૧
 હહા હરિ ભર્યા ભરપુર, દોષ કર્મ તો રહેશે દુર,
 રવિનીરજની નહિ કોકાળ, તેમ આતમાપુરણ ભાળ;
 નિર્મળનયણેનિરખોનુર; હહા હરિ ભાળો ભરપુર. ૩૨
 સૌ અક્ષર સંપુર્ણ થયા, હરી ગુરૂ સંતે ક્રીધી દયા,
 અક્ષર અક્ષર આતમખોધ, જો સમજે તો ટળે વિરોધ;
 સંવતઅઢારબત્રીસીસાલ, ચૈતરસુદસાતમસોમવાર ૩૩
 સદેસર સાધુનું ધામ ઠાકોર કુંજ બિહારી નામ.
 પ્રીતમ પ્રેમે અક્ષર કહ્યા હરિ ગુરૂ સંતે ક્રીધી દયા ૩૪

ઉપદેશ પદ ૮૩

દેહ મનુષ્ય ધરી, હરિ ના જાણ્યા તેણે સરવસ ખોયું;
 મારા વાલાજી, મહા મણી મુકીનેપથ્થરચીતપ્રોયું. ટેક.
 તેં અમરત ઢાળી વિષ પીધું,
 તેં હાથે કામ કુડું ક્રીધું;
 તેં મિથ્યા માતને દુઃખ દીધું. દેહ મનુષ્ય ધરીએ ૧

તને જાળવીઓ જઠરામાંહી,
 તારં રક્ષણુ કર્યું પ્રભુએ તાંહી;
 તેને સંભાર્યાં સ્વપને નાહિ. દેહ મનુષ્ય ધરી૦ ૨
 તેં જગતપતીને, નવ જોયો,
 કલ્પવ્રક્ષ તજી બાવળ બોયો;
 તેં ઉત્તમ જન્મ એળે ખોયો. દેહ મનુષ્ય ધરી૦ ૩
 એની વેહ અશુદ્ધ અશુદ્ધ વાણી,
 જેણે પ્રીત પ્રભુ શું નવ આણી;
 એ અધમ જુત પામર પ્રાણી. દેહ મનુષ્ય ધરી૦ ૪
 એને કૃતની સરખા કહીએ,
 તેના સંગે તે સરખા થીયે;
 કહે પ્રીતમ એથી અજગા રહીએ. દેહ મનુષ્ય ધરી૦ ૫

રાજ્યા પદ ૮૪

જાગો જાગો જીવ લાડકા રે, તમને દેઉં છું શીખ;
 કહ્યા પ્રમાણે જે ચાત્રશો, ત્યારે તમને છે ઠીક—
 રામ રોને કોઈ રંગમાં. ટેક.
 લક્ષ ચોરાશીની વાટમાં રે; ધર્યાં બહુ અવતાર;
 મનખો મળ્યો ઘણી મહેનતે, નથી વારંવાર. રામ૦
 કોઈ આમળ કોઈ પાછળે રે, જાણું જાણું જરૂર;

રહું નથી ને રહેસે નહીં, રાંક રાણાને સર. રામ૦
 નિવ્રત્તિ કહે છે નાથને રે, નહીં માનો મારી વાત;
 પડશે પ્રવ્રત્તિના પાસમાં, પછે પશારશે હાથ. રામ૦
 ન્હોય કુટુંબ એ તાહરું રે, રોટા રામ મુકી લાજ;
 રણ સંખંધે આવી મળ્યું, લેણા દેણાંને કાજ. રામ૦
 ન્હોય તરણી એ તાહરી રે, દાખે સ્વલ્પનું સુખ;
 વીકાર તેથકી વાધશે, પછી દાવાનળ દુઃખ. રામ૦
 પુત્રને પેટ પિતા આવતા રે, પિતાને પેટ પુત્ર;
 અહભુત ખેલ એ રામનો, એમ આલ્યું ધરસુત્ર. રામ૦
 પાળી પોષીને મોટા કરે રે, જીવને આણીને શોષ;
 તે પુત્ર મુખ મેલે દેવતા, જીઓગણનાભાઈ દોષ. રામ૦
 છળ પટે છે એક એકથી રે, એવા માયાનો ઘેળ;
 અન્યો અન્યે પળગી રહું, માટે જાય ધરખેળ. રામ૦
 કાયા પરપોટો છે નીરનો રે, પુલ્યો પુટીને જાય;
 ગુરૂ ચરણ પ્રતાપથી, નરભેરામ જસ ગાય. રામ૦

રાજ્યો-૫૬ ૮૫

જીઓને નીર ઝાકળતણું રે, દેખે છે સઉ લોક;
 પણ પછી કાંઈ ના મળે, એમ જોળન છે ફોક-
 રામ રોટાને કોઈ રંગમાં. ટેક.

નિવ્રતીરાણી એમ બોલિયાં રે, મને નાથનીછે ભાળ;
 કહ્યું કરો તમે કંથજી, ફરી નહિ આવે તાલ. રામ૦
 નાટક વિષ્ણુએ રચ્યું જ્યારનું રે, ચીતર્યા ચૈાદ માળ;
 અથડાયો છે જીવ ત્યારનો, વેઠ્યા કોટીક કાળ. રામ૦
 સતીતણું કહ્યું સાંભળી રે, લાગ્યો રામનો રંગ;
 દશકો નિવ્રતિનો વહી ગયો, પછીપ્રવ્રતિનોસંગ. રામ૦
 સંતાન થયાં નિવ્રતિને, પ્રાણ પુરૂષને સંગ;
 ધર્મ સંતોષ વડા દીકરા, જેનો અદ્ભુત રંગ. રામ૦
 શાંતિ સંતોષની નાર છે રે, દયા ધર્મને શરણ;
 વિવંક વેરાગ્ય વિચારજી, પુછે વહાલાંનેત્રણ. રામ૦
 જ્ઞાન વહુ છે વૈરાગતાંરે, ક્ષમા વિવેકની નાર;
 અક્લસ વહુ છે વિચારનાં, એક સુરતી કુમાર. રામ૦
 એતો પરવાર નિવ્રતિનોરે સંકેતમાં કહેવાય;
 ગુરૂ ચરણ પ્રતાપથી, નરભેરામ જશ ગાયા રામ૦

રાજીયો-પદ ૮૬

પ્રવ્રતિ રાણી પછે બોલિયારે, હોય તમારા ઢંગ;
 હશારત થશે તમ તણી, નવ કરો એનો સંગ-
 રામ રટાને કોઇ રંગમાં. ટેક.
 નવ કરો કહ્યું શોકયનુરે, તમને દઉં છું શીખ;

જોગી કર્યાની આશા એહને, કંઈનેમંગાવીલીખ. રામ૦
 અકબરશાહને એ મળીરે; કરી મુકયો ફકીર;
 દુકડા માગતો તેને કર્યો, ઉતાર્યું માપ નીર. રામ૦
 વાણી મધુરી મુખ ઓચરીરે, દાખ્યું સ્વદેપનું સુખ;
 રળતાં ખપતાં દિનઠ્ઠિગયા, પછીવળીગયું મુખ. રામ૦
 સ્વેત કેશો ત્વચા લડખડીરે, આંખ્યાં નેતરે ખેતાળ;
 હંતપુરી તો ઉજડ થઈ, આંખ્યો દુકડો કાળ. રામ૦
 લોભ પ્રવ્રતીનો દીકરોરે, જેની લાલચ નાર;
 ક્રોધ અરિષા કામની, ત્રિષ્ણા એક કુમાર. રામ૦
 જમને મારે ઝાડો થાય છેરે, આંખ્યા આગળ કર્મ;
 કોઠો ચોખાળો બીજે કહે, કોઈ જાણે નહી મર્મ રામ૦
 જમને મારે આંસુડાં પડેરે, દેખી વહાલાંને રોય;
 ઝડ લાગી છે માંહે જમની, તેતો જાણેનહિકોય. રામ૦
 સાથ પ્રવ્રતીનો સહુ ગયોરે, આવી નિવ્રતી નામ;
 ગુરૂના ચર્ણ પ્રતાપથી, રોટા નરભા શ્રી રામ. રામ૦
 રાજ્યો-૫૬ ૮૭

જીવ ગયે સુનુ સઉ થયુરે કાયા નય સુનકાર;
 દસ દરવાજા અંધ થયા, તુટયા શ્વાસના તાર-
 રામ રોટાને કોઈ રંગમાં. ટેક.

મુવા જીવને રોતું નથીરે, રડે સ્વારથ સાધ;
 પોત પોતાનું સરવે રડે, પ્રગટ આપુ છું ગાધ. રામ૦
 રડે તરૂણી કેવું કહીરે, છુટા મુકીને કેશ;
 ગયું મણીતળ માહરું, જાણિને બાળે વેશ. રામ૦
 સાસરવેલી શું કહી રડેરે, પુત્રી સુખ બહુ પેર;
 હાવે અમોતે શું કર, પરણા કર્યા કેર. રામ૦
 ઓથને માટે રડે બંધવોરે, ભુજ લેલાટ લગાધ;
 રણમાં મુકયો મને એકલો, તને ઘટે નહી ભાધ. રામ૦
 માત પિતા કેવું રડે રે, પાળે ઘડપણ મારુંરે;
 પુત્રી ભગની કેવું રડે, સાસરવાસાને સારુંરે. રામ૦
 પુત્ર માખાપને કેવું રડેરે, નથી દામ રતિ રેખ;
 દિવસપાણી થશે શા વડે, નથી આજોરહ્યોએક. રામ૦
 જમશે કે શહેશે ભુખનેરે, જડશે જમતો માર;
 તેમાંનું કાચ કેહેતુ નથી, માટે જુડો પોકાર. રામ૦
 સવારથે સરવે રડેરે, વળી કાંઈ લોકાચાર;
 જન નરભા રટો રામને; નહિતો ખાશો પેજર. રામ૦
 રાજીયો-૫૬ ૮૮

કડિયા સુતાર સલાટનેરે, ઘણો દાખ્યો છે દામ;
 ગગનમાં મહેત્ર ગાજી રક્ષા, રટયા નહિ કહિ રામ-
 રામ રટોને કોઈ રંગમાં. ટેક.

મોહોલ કરાવ્યા મોકળારે, બહુ બારીયોના ઠામ;
 ઓચિંતા ઉઠીને ચાલિયા, નથી પોહોચી કાંઈ હામ. રામ૦
 આવો હીચોળાખાટ હીંચીયેરે, રવી ઉગમને બાણ;
 સુખ તમારાં સંભારતાં, મને વાગે છે બાણ. રામ૦
 બચકે બનાનો બાંધી રહીરે, ઘણો ઓઢ્યાનો પ્રેમ;
 કેડ્યો તેની ભાગી નથી, રહી એમની એમ. રામ૦
 શાસ્ત્રો લીધી છે મોઘા મુલનીરે, ત્રિલા પીળાં છે રંગ;
 ઓઢી પેહેરી નથી નીસર્યા, નથી અડકાડી અંગ રામ૦
 સ્વામી તમે છો ભુખાળવારે, જાણુ તમારી વાત;
 વહાણું વાયાની વેળા માગતા, દુધીસાકરને ભાત રામ૦
 ચાર દીવસ જતા જતરારે, ખાવાં રાખતા સાથ;
 લાંબે પથે તમે ચાલીયા, કાંઈ એ બાંધ્યું નહી સાથ. રામ૦
 ધન ધરતિમાં ગાડયાં રહ્યારે, સાથે લીધું ન કાંય;
 તે ધનને ક્યારે કાઢશે, તમે ત્યાંહાં અમે આંધ. રામ૦
 તડકે તમે નથી નીસર્યારે, ઘણું કોમળ મુખ;
 સાણસીએ જમડા ચુંટશે, કેમ વેઠશે દુઃખ. રામ૦
 ચાર વહુઓને ચાર દીકરારે, નામે ચર્ણમાં શીશ;
 શા માટે મુખ નથી બોલતા, એવડી શી છે રીસ. રામ.
 ઓચિંતા ઉઠીને ચાલિયારે, તેનો શો કહું વિવેક;

બીડી આપુ મારા હાથની, લેતા જાયોને એક. રામ૦
 જોતા જોતામાં ચાલી ગયારે, કંઈ બાપના બાપ;
 જીવની સાથે એ સંચરે; એક પુન્યને પાપ. રામ૦
 ગર છોટાલાલ પ્રતાપથીરે, જાગી નરભા તું જોય;
 લેણુ દોણુ આવી મળ્યું, નથી કેતું હવે કોય. રામ૦

પદ ૬૦

(નાથ કહેશે ગજકો બંધ છોડાયો) એ રાગ.

નાથ તમે જનત હો સખ ઘટકી,
 મીરાં ભક્તી કરે પર ઘટકી;
 નાથ તમે જનત હો સખ ઘટકી.
 મીરાં ભક્તી કરે પરઘટકી;

નાથ તમે જનત હો સખ૦ ટેક.

ધ્યાન ધરી મીરાં ફેર સમરલો,

સેવા કરે રઘુવરકી;

સાલીંગરામકું ચંદન ચડાવત,

ભાલ તિલક બીચ ટપકી નાગ તમે૦ ૧

કૃષ્ણ મંદીરમાં મીરાંબાઈ નાચત;

તાલ મરદંગ વાગે ચટકી નાથ. તમે૦ ૨

રૂમ ઝુમ પાચે ધુધર બાજત,

૧૦૮

લાજ ખોલો ધુંધટકી. નાથ તમે૦ ૩
વિખના પ્યાસા રાણાજીએ ભેજ્યા,

સાધુ સંગાથે મીરા અટકો નાથ તમે૦ ૪
કરી ચરણામ્રત પી ગયાં મીરાં,

શીશી બની અમીતકી. નાથ તમે૦ ૫
ધરકી નીકળી ચડીરે કેહારે,

સિરપર ગાગર મટકી. નાથ તમે૦ ૬
બાધ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધર નાગર,

જેસી દોરિ ખેલત નટકી. નાથ તમે૦ ૭

૫૬ ૯૧

રણછોડજીની તથા.

સખી પડવે પુરણ બ્રહ્મ, જે કોઈ જાણેરે,
રૂંડો રણછોડજીનો ધરમ વેદ વખાણેરે,
સખી બીજે બોડાણોજી બોલ કહે છે એવારે,
રાખશો તો રહેશે તોલ, ઉપજે એવારે,
સખી ત્રીજે તુલસીનાં વન, પ્રભુને પ્યારારે,
હાથમાં વાવે હરીના જન, શોભે સારારે,
સખી ચોથે ચાલા જય વસમી વાટેરે,
રૂંદીયામાં રણછોડરાય મળવા માટેરે,

સખી પાંચમે પળા પંથ તડકા તનમાંરે,
 શેવા કરે હરિના જન મારા મનમાંરે,
 સખી છઠે છાપાં અંગ ધણીનાં ધરીયાંરે,
 રાખે રૂઢીયા સાથે રંગ હવે મન હરીયાંરે,
 સખી સાતમે સુંદર સ્યામ મોહન મળીયારે,
 હુંતો આવીશ તમારે ગામ ફેરા ફળીયારે,
 સખી આઠમે જોડી વહેલ બળવાંત બેઠારે,
 પુરવ દેશમાં કરી મહેર પંથમાં પેઠારે,
 સખી નુમે નમવા જાય આણી રાખેરે,
 સેવક સુતા સાંગીમાંય હરી રથ હાંકેરે,
 સખી દશમે આવ્યા ડોકોર, હરજી રસીયારે,
 તે દેકાણે ડોકોર, વહાલો મારો વસીયારે,
 સખી એકાદશીના દન ગુગરી ઘેરાંરે,
 મધરાતે આવ્યા મહારાજ હેરણુ હેરયાંરે,
 સખી બારસે બાંધા છે માલ સેવકથી છાંનારે,
 સોનું તો સવાવાસ પુંજમાં પામ્યારે,
 સખી તેરશે ગુગળી ઘેર પાછા ફરીઆરે,
 મધરાતે આવ્યા મહારાજ કારજ સરીયારે,
 સખી ચત્વિદશે ચરણાંમન પ્રેમે પીધારે,

હરી કઠણ થયા નંહલાત્ર સદેશો ન ક્રીધારે,
 સખી પુનમે પુન થાય સોભા સારીરે,
 દરશન કરવાને જાય નરને નારીરે,
 સખી પંદર તથો સાતવાર જે કોઈ ગાશેરે,
 તેને મલસે દવારકાનો નાથ વધકુંડ જસેરે.

૫૬ ૯૨

આરતી.

જે રણછોડરાયા જે રણછોડરાયા,
 આરતીક્રીજેમહારાજનીસોપેનવમાયા, જે રણછોડ ટેક
 મોર મુગટ શીર છત્ર ખીરાજે,

મણી માણેક ચળકે જોતે મણી
 પુરુષ બહુ મુગતાના, તોરા ચરણ સુધી લળકે.

જે રણછોડ ૨
 પાંચ કસુંખી ઝીણા સર બંધ છોગાં બહુ વરીયાં (૨)
 તીલકલીલાટહીરામાણેકમોતીબહુભરીયા, જેરણછોડ ૩
 કેસરી આડ મકરાકત કુંડળ, દધીસુત બેઉજડીયાં, (૨)
 એકકટાક્ષે બ્રહ્મકુટીકેરાં ત્રણ ભોજનવડીયાં, જે રણછોડ ૪
 અમુલ વરની આંખડલી, ધર્યું ચુંબક ગાત્રે, (૨)
 શુખારખીંદ તણીશી શોભાકેસરછે લાળે, જેરણછોડ ૫

અમુદય હીરા હોઠ બીરાજે, કોટી રવી ચળકે, (૨)
 કૌસ્તુભ મણી કંઠમાં ઓપેમાળાખડુલળકે, જેરણુછોડ ૬
 અનેક આભુષણ રત્ન હીમનાં પુસ્પની માળા, (૨)
 તુળસી હાર ચડાવેપ્રભુને તેજનખડુવાલા, જેરણુછોડ ૭
 જરકશી જામો અંગે સોહે, વીવીધ ખડુ ભાતે, (૨)
 ઈંદ્રાદીક બ્રહ્માદીક સર્વે સ્તુતી કરે ખાતે, જેરણુછોડ ૮
 ચત્રભુજ પુરૂષોત્તમ પુરણ અવીનાશી નામે, (૨)
 શંખ ચક્ર ગદ્ય પદ્મબીરાજખેવદક્ષણવામે, જેરણુછોડ ૯
 કટી મેખલા પીતાંબર ઉપર, ખાંધ્યાં છે પટકે; (૨)
 દીનોનાથદીસેછે દયાળુ અજબઅન્યોલટકે, જેરણુછોડ ૧૦
 ચરણ કમળ આનંદ સાગર, શેવક સુખકારી; (૨)
 જેજનઆવીનીરખેપ્રભુનેદુઃખકાપેભારી, જેરણુછોડ ૧૧
 છડી વાંસળી નેપુર ઓપે, નટવરને વેશે; (૨)
 ગોપ થઈને ગાયો ચારી ગોપી રમ્યારાશે, જેરણુછોડ ૧૨
 જે પ્રભુ આપ અનાથનો નાથ, તે ડંકપુર વાશી; (૨)
 ડાકોર નાથ થઈને ખેડા પોતે અવિનાશી, જેરણુછોડ ૧૩
 આડે શીખર ગોડીધર ઉપર ચોઢડીયાં વાગે; (૨)
 નોખતશબ્દ શુણેજેપ્રાણી, દુઃખતેનાંભાગે, જેરણુછોડ ૧૪
 દરશન દીનાનાથ દયાળુનાં જે આવી કરશે; (૨)

૧૧૨

કોટીજનમનાંપુરણપ્રાર્થિતતેપળમાંહરશેજેરણછોડ૧
આરતી એ પુરશોતમ કેરી પ્રેમ ધરી ગાશે,
જે કોઈ પ્રેમ ધરી ગાશે;
સુખ સંપત્તિપામી તેપ્રાણી વધકુંઠેજશે, જે રણછોડ ૧૬

૫૬ ૮૮

શ્રી રામચંદ્રજના ધ્યાનની સ્તુતિ.

શ્રી રામચંદ્ર કૃપાળુ ભજ મન હરણુ ભવ ભય દારણું,
નવ કંજ લોચન કંજ મુખકર કંજ પદ કંજરણું,
કર્પ અગણિત અમિત છબિ નરનિલ નિરજ સુંદરં,
પટ પિત માંનહુ તડિત રચી સુચી નૌમી જનકસુતા વરં,
શિર મુકુટ કુંડલ તિલક ચાર ડિગાર અગ વિભુષણું,
અજ્જન ભુજ શર ચાંપંચર સંગ્રામજીત ખર દુખણું,
ભજ દિનખંધુ દીનેશ દાનવ હલન દુષ્ટ નિકંદનં,
રઘુનંદ આનંદ કંદ કૌશલ્યચંદ દશરથનંદનં,
ધતિ વદત તુલસિદાસ શંકર શેષ મુનિ મનરંજનં,
મમહય કંજ નિવાસ કર કામાદિ ખળદળ ગંજનં,

વાર્તાનાં પુસ્તકો વેચવાનાં છે.

			રૂ. આ. પા.
સતીમત્રા-કળી કાળીદાસ.	..	૦—/—૦	
તકલીફના તમાશા	...	૦—/—૦	
મુગળ-મીના	.	૦—૬—૦	
લાલ-રાવનો	...	૦—/—૦	
વાનવો-સીના	...	૦—૫—૦	
મનસાના ચર્ચનો	...	૦—/—૦	
ખાતી મોટી સોજો	...	૦—૮—૦	
મોહીની-નાડ	...	૦—૮—૦	
માનવ મનમન માનસી	...	૦—૮—૦	
હાલ-મનઝી.	...	૦—/—૦	
કથાકથ-ગા.	...	૦—૫—૦	
ખાતનો ખુરી	...	૦—૮—૦	
પાટલાદ અ પોતપાલ બાર બારી	...	૦—૮—૦	

આ ગીવાય સુગીયા મગાવો એટલે વધારે મહત્તી મગશે.

મળવાનું ઠંકાણું.

નેશીંગબાઇ મોતીલાલ શાહની કંપની.

કે. રીચીંગેડ - અમદાવાદ.

